1959

> *To have a respect for ourselves guides our morals; and to have a deference for others governs our manners.*
> —Laurence Sterne.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 12—Vol. LVII. Friday, 27th March, 1959

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

Nehru Tells Indians: "Sympathise With Africans"

NEW DELHI.

REFERRING to recent incidents in Nyasaland, Mr. Nehru said: "all our sympathies are with the people of Nyasaland." Mr. Nehru advised Indian settlers in Nyasaland to sympathise with the legitimate demands of Africans there, despite instances of looting of Indian shops by excited Africans.

"In fact Indians must only remain there if they remain friends with the Africans," he added.

Mr. Nehru said the whole African continent was in a ferment and unless it was dealt with now the world would have to face a "most terrible catastrophe" of racial and colonial war.

Mr. Nehru described the Cyprus agreement as a "bright spot" and Cypriots had at last got out of the terrible mess in which they had suffered so much.

Mr. Nehru said the Berlin and German problems were the most important today from the point of view of war and peace.

He thought that the pressure of events and the General feelings among people in all countries was driving governments and leaders of countries towards consultations.

Unfortunate

Mr. Nehru said the dispute between President Nasser and Prime Minister Abdul Karim Kassem of Iraq was "most unfortunate and Most deplorable."

The "Daily Express" (London), described Mr. Nehru as a "cold comforter" in the Nyasaland crisis.

Freedom Struggle

Mr. Nehru Mourns publicly over Nyasaland," this independent rightwing newspaper declared. "He loudly supports the people's 'struggle for freedom" there.

"He has cold words of comfort for the Indians in Nyasaland whose shops have been looted.

"They must only remain in the country if they are friends with the African peoples.

"And what about the struggle for freedom of the brave Nagas, oppressed by Indian soldiers? No support for them from Mr. Nehru.

"And the Indians in Kashmir? No advice to them to remain there only if they are friends with the Kashmiri people," the "Daily Express editorial added.—Sapa-Reuter.

East African Indians Seriously Weighing Position

By MILTON BRACKER In "The New-York Times"

THE large Indian minorities in East Africa are deeply involved in the swift currents of change sweeping the continent.

Their involvement is indirect to the extent that they have not been parties to any of the violence. But they are intimately concerned with the course of events as African nationalism comes up against colonial regimes from Kenya to the Rhodesia's.

There are 250,000 Indians in British East Africa Kenya, Uganda and Tanganyika. The forebears of many of them crossed the Indian Ocean in the Eighteen Nineties to work on the railroad linking Uganda to Mombasa.

But Indian association East Africa goes back to the trading days of the fifteenth century and before. *(Continued on page 114)*

Tories Oppose Conference On Colonial Freedom

THE British Government has rejected a Labour M.P.'s suggestion in the House of Commons for a conference in London of all the British Colonies to discuss self-government.

Mr. Stan Awbery (Lab.) asked if the Colonial Secretary, Mr. Alan Lennox-Boyd, knew of the "growing irresistible urge displayed in all the Colonies for self-government."

He urged the Minister to covene a conference of all the Colonies, separately or collectively, at the Colonial Office to discuss how such changes could be brought about as speedily as possible with a minimum of unrest and loss.

Reply

Mr. Julian Amery, Colonial Under-Secretary, replied—"Her Majesty's Government's policy is to promote in all the Colonial territories the greatest practicable measure of self-government within the Commonwealth, and I believe that this policy commands a wide measure of support in and beyond the territories.

"Constitutional conferences with representatives from separate territories, or groups of territories, are frequently held, and I do not consider that a comprehensive conference, as proposed by Mr. Awbery would serve a useful purpose."—Sapa-Reuter.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

OPINION

FRIDAY. 27TH MARCH 1959

Eiselen Reveals The Cloven Hoof

WRITING in a recent number of the magazine "Optima" Dr. W. W. M. Eiselen, of the Native Affairs Department, denied that the policy of the Nationalist government is ultimately to transform the proposed Bantustans into separate independent States ruling themselves. This was so much in conflict with what Mr. de Wet Nel and the Prime Minister have been telling Parliament and the world that there is need for the head of the government to explain precisely what is in the mind of his Party.

On the one hand, of course, we are not exactly surprised that Dr. Eiselen has poured so much cold water on the scheme on which the Nationalist Press waxed hysterical not so long ago. We have always warned that the word of the men of apartheid is not worth the scrap of paper on which it is written. When Dr. Verwoerd speaks of the Africans ruling themselves and when Dr, Eiselen says such a thing can never happen, the conflict, is, strictly speaking, more apparent than real.

What Dr. Verwoerd means is that he has used words and given to them a mean which is valid only within the world which exists in the mind of the men of apartheid. When Mr. de Wet Nel refers to the Africans ruling themselves, what he has in mind is that they will administer their affairs, always under the watchful eye of White baas. Dr. Eiselen writes bluntly to make it clear that the public should not read meanings into the pronouncements by his chiefs which were not intended.

It is of the very nature of the Nationalist temper and technique that words should always be given meanings which have a different validity in the Nationalist mind. They believe they are clever when they do this.

On the other hand Professor Olivier and his team of Sabra men have been going around the country trying to show that Afrikaner Nationalism has the best of motives towards the non-Afrikaners. The double-talk referred to above is hardly calculated to assure the non-Whites generally and the Africans in particular that what is in the mind of the Afrikaner Nationalist is not a dangerous conspiracy to destroy the African's march to freedom.'

As a result the non-White peoples will view with the keenest interest the SABRA conference which meets in Durban shortly. It will indicate whether SABRA is part of a vast move in the double-talk game or a genuine effort to discover a new basis of national unity.

Comment On Men And Events

Professor Du Plessis And The Federation

By JORDAN K. NGUBANE

THE "Sunday Times" recently gave publicity to an article in which Professor L J. du Plessis outlined a plan whereby the Union would be transformed into a federation within which the component States would be accepted and treated on the basis of something approaching equality.

This definitely represents a move forward by a section o fNationalist opinion. In the past emphasis has been on securing the interests of the White man at the expense of the non-Whites. But sight must not be lost sight of fatal weaknesses in Professor du Plessis' approach Basically he is still a White supremacist. He talks loudly of unity between the Afrikaner and the English; he wants more White immigrants brought into the country.

Such talk is dangerous for a number of very good reasons. In the first place what is essential in the South African situation is not a ganging-up of one race against any others. That way leads always to conflict of the type we see in Nyasaland. The Africans have made up their mind to destroy White supremacy and to remove the curse that it is from South African national life. Anybody who seeks to perpetuate it in any guise places himself in the position not distinguishable from that of an enemy. For this reason it would be tragic if Professor du Plessis, in his endeavours to lead the country along saner routes to a better future, started by making enemies of the African.

Wicked

We want self determination for ourselves, precisely in the way that the White man has it. If the proposed federation will give us the form of liberty while reserving its substance for people with a white skin, we would have no alternative but to regard Professor du Plessis' intentions as conceived in the same hostility which makes apartheid the wicked doctrine that it is and would have no option other than to fight it to the bitter end.

History has shown quite clearly that White unity is only a dread which can never come true. The English have the right to be themselves; to speak their language and foster their culture precisely in the way that the Afrikaners have this right. Union itself was an attempt to bring about White unity at the expense of the African That Union is cracking; that there have been High Courts of Parliament; that relations between the English and the Afrikaner are such that "God Save the Queen" has been dumped on the rubbish heap all combine to show that the dream has no real prospect of becoming true.

What can happen is that Afrikaners can swallow up the English, lock, stock and barrel—exactly in the way in which they swamped the Huguenots. If that is the sort of unity which Professor du Plessis has in mind, well that is the affair of the English.

No Immigrants

The case against bringing in more White immigrants is based on sound reasons too. The inequalities of wealth among the Whites and the Africans are so glaring that it makes no sense to spend money bringing into the country an additional number of people whose productivity will be affected by the desire to maintain White domination. What is needed is the opening of all doors to training in skilled jobs; to raise the productivity of the African; to pay him a good wage and in that way to raise the standard of living of the majority of the nation—and not to import more Policemen to uphold Wit Baasskap, from abroad.

The bringing in of these Whites would be an act of hostility against the African and in given situations could quite conceivably produce explosions of the type we see in Nyasaland.

But the most important weakness in Professor du Plessis' plan is that it is conceived in fear and because of this, runs the risk of being one more White trick to lead the African into the political slaughterhouse. We are getting quite a variety of these tricks these days. De Wet Nel and Verwoerd came out with one just the other day. It would seem as if Prof. du Plessis does not wish to be outdone by his former colleagues.

Biggest Say

I have described the du Plessis plan as a White trick deliberately.

(Continued on page 117)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Kwame Nkrumah: Architect Of Ghana's Freedom

By J. RADHAKRISHNAN in "The Sunday Standard", Madras

ON March 6, 1957, a new nation was born in Africa, when the British colony of Gold Coast emerged into the sovereign State of Ghana. This marked a peaceful end to over two centuries of British rule, and also the emergence of Kwame Nkrumah (pronounced "En-Krooma") as the "Nehru of Resurgent Africa."

Born in September 1909 in the Axim District of the Gold Coast Colony, in a humble gold smith family, Nkrumah's first passion was the pursuit of education. After early studies in his native Achimota College, he proceeded to the United States for higher courses at Lincoln University (in Pennsylvania). Here he took in succession degrees in economics and sociology, but stayed on further to complete courses in theology and education.

In all, he spent ten years in the United States; but (to quote his own words) "these were years of sorrow and loneliness, poverty and hard work." However, these provided him the necessary background "to prepare for the future struggle against colonialism." As he later testified, it was "America that opened my eyes to the true meaning of liberty," and to resolve "I shall never rest until I have carried the message (of liberty) to Africa."

Later Nkrumah went to the United Kingdom for another course at the London School of Economics. He found time too to study law by joining Grey's Inn. But his stay in London was to prove of far-reaching importance in an entirely different field. It was here for the first time that Nkrumah began to take an active interest in politics. African nationalist leaders, already espousing the cause of freedom from colonial domination, found Nkrumah a lively and effective speaker and a potential strength to their cause. His talents as an accomplished orator and capability to hold vast audience spell-bound already marked him out as the up and coming politician of the African cause.

In a very short time, he became the guiding spirit of all such activity, having been chosen as an Executive Committee member of the London West African Students' Union Following the Pan African Congress held in Manchester in 1945, Nkrumah was unanimously voted as General Secretary of the West African National Movement in the U.K.

By now Nkrumah's fame as a successful political organiser spread to his native land. He had impressed the leaders of the (then) premier political party in the Gold Coast, the United Gold Coast Convention, which offered Nkrumah the position of Secretary General of their party, on a salary basis.

"I saw the opportunity I was waiting for—a chance to return home and actively carry on the struggle against colonialism." Ghana's liberator was already in the making! In fact, even as the new organiser of the U G.C.C. was being introduced to the people of the Gold Coast at a mass meeting, Dr. Danquah (an elder statesman, later to become Nkrumah's bitterest political opponent) made this prophetic observation: "Even if all the leaders failed to carry out the pledge to liberate the country, Kwame Nkrumah would never fail."

At the time Nkrumah entered the political arena of the Gold Coast, the British hold on the colony was complete. Though the post-war colonial liberation movement influenced people in India, Burma, Ceylon and Indonesia, the Gold Coast, like other African territories, was still considered by the British as "a model, well-behaved colony. Little did they realise that this peaceful country was shortly to become the spearhead of African regeneration and renaissance.

Composed of four district territories (which became associated with Britain at different periods in history) viz, the Gold Coast, Ashanti, the Northern Territories, and Togoland (British part of Trust Territory), the 9,1843-square-mile territory was enjoying the proverbial calm before a storm, as if awaiting the arrival of Nkrumah

Very assertive, Nkrumah soon came into conflict with the old-world attitude of the U G.C.C. leaders. Composed of wealthy merchants and successful lawyers, the young radical foresaw a dark future, because the U.G C.C. "ignored the interests of the masses."

A split came in 1949, when after an open clash with the leadership of the U.G.C.C., Nkrumah founded the Convention Peoples Party, with himself as the life President. With its motto "Forward for ever: Backward never" it soon overwhelmed all the political organisations in capturing the mass mind.

The formation of the Convention Peoples Party (C.P.P.) coincided with the prevailing unrest in the country, spotlighted by discontent among the African elements of the armed forces who had threatened direct action for promises unfulfilled by the authorities.

Nkrumah thus found himself in a strong position to press his party's demand for immediate self-government. As the C.P.P. grew into a powerful mass organisation, clashes with the authorities became frequent and a show-down proved imminent. On his part, Nkrumah was openly talking of countrywide "positive action" against the Government, though he was not sure what form it would take.

"At first, I could not understand how Gandhiji's philosophy of non-violence could possibly be effective. It seemed to be utterly feeble and without hope of success. How is it possible for a revolution to succeed without arms and ammunition?" This was his dilemma as he was arguing within himself what form his proposed "positive action" should assume.

But after a prolonged analysis of Gandhiji's technique as tried out in India, Nkrumah "began to see that, when backed by a strong political organisation, it (non-violent struggle) could be the solution to the colonial problem......Further in Jawaharlal Nehru's rise to power, I recognised the success of one, who, pledged to colonialism, was able to interpret Gandhiji's philosophy in practical terms."

Ultimately when he launched "Positive Action" on January 8, 1950, it was to be based on the Gandhian principle of non-violence. But a Colonial Secretary who had "successfully" dealt with Gandhi in India, had already warned Nkrumah of a "crushing blow" to come.

No wonder that almost all the leaders of the C.P P. were behind prison bars even before the movement got into full swing; Nkrumah was sentenced to three years' imprisonment with hard labour.

Unfortunately for the colonial diehards, a General Election was due in the Gold Coast in February 1951. The C.P.P. got the chance it was awaiting to vindicate its hold on the masses and therefore decided to contest every seat thrown open for election.

Though behind prison walls, Nkrumah had contested a seat from the Accra constituency and got a record number of 22,780 votes, out of 23,122. Along with the leader, the C.P.P. swept the polls to win an overwhelming 35 of the total 38 elective seats for the legislature.

This was on February 12 and overnight from being a prisoner at the James Fort, Nkrumah dramatically found himself at the Christiansborg Castle in audience with the Governor of the Colony, discussing the possibility of Nkrumah joining the Government as "leader of government business."

Deciding that it was time to resort to "tactical action" Nkrumah accepted office, as the best way to further the cause of freedom. Soon, his foresight was rewarded. Further constitutional changes were effected, and as a result he was officially designated as "Prime Minister", the first African to hold this office in any United Kingdom dependency.

Though the goal of freedom was within sight, Nkrumah found the forging of national unity a difficult task. The U.G.C.C. that initiated him into Gold Coast politics, became now his sworn enemy and as such the rallying force for all vested interests for whom freedom meant the doom of their feudal supremacy.

But Nkrumah was made of sterner stuff; the more the hurdles, the greater was the quality of statesmanship he revealed. Taking up the challenge of fresh elections on the sole issue of independence, he convinced the Opposition as also the British Government of the enormous popular backing to his claim to represent the voice of Free Ghana.

At last, as a result of all round display of wise leadership, it was possible to arrive at an acceptable solution leading to the birth of Ghana as a free African nation on March 6, 1957, which (in the words of Nkrumah) "others may emulate, but none surpass.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

What then are the characteristic features of this Libertor of Ghana? In every respect, many find in him an African counterpart of Nehru; especially in his untiring political activity, crusading for the cause of freedom and even to the point of carrying a polished hand stick as a companion. Very interesting indeed is the fact that a main thoroughfare in Accra has been named Pandit Nehru Road."

A talented man, full of kindness and warmth for humanity, no African leader has been held in such high esteem by the masses By nature very hard-working and blessed with a strong constitution, Nkrumah has reserves of energy so immense that he could live on a minimum of food and sleep.

• •

As Prime Minister of Ghana, his day is said to begin as early as four o'clock in the morning. After devoting a couple of hours to secretarial work, he takes a bath and rushes through his breakfast, combining it with a rapid glance at the morning newspapers. Later he spends some time at the C.P.P. headquarters, giving instructions to party workers and hearing reports from representatives.

Thereafter comes the busiest part of the day's activity—work at the Prime Minister's office, attending to affairs of State. During the lunch hour he is again at the Party office, deeply absorbed in discussion with his follow workers that often he forgoes lunch, invariably satisfying himself with munching a handful of roasted groundnuts—a favourite food of his since he developed this habit compulsorily during his imprisonment.

If the similarities are striking, the contrasts between Nehru and Nkrumah are strongly pronounced. For one thing, the African leader does not share Nehru's well known sense of humility. His assertive nature provides no room for a spirit of tolerance in dealing with his political opponents.

But troubles at home apparently have not prevented him from pursuing his ambitious dream of a West African Federation. The Accra conference of independent African nations of last April, has been followed by the dramatic agreement on Ghana—Guinea Union.

In fact, the eve of his Indian visit has been marked by the triumphant holding of the historic African Nationalists Conference as a first step to "rid Africa of colonial powers and to set a pattern of a union of independent States of Africa."

example of India herself, where people of many races are working in reasonable harmony n a post-colonial independent state.

The Indian community is about 60 per cent Hindu. There are also Sikhs, Goan Christians and many subdivisions of principal sects. Internal rivalries have long plagued the community.

Far-seeing Indians seem to agree they must face competition in trade and white-collar jobs from Africans in the near future. The Indians' leaders are warning them privately to be prepared to cut their margin of profit, which in some businesses has been high.

But despite cooperation with the African natianalists, many Indians recognize that eventually they may be forced to side with the Europeans.

Once the Africans are dominant, they feel, old resentments may overshadow the present gratitude for the cooperation,

A possibly significant manifestation occurred at the border point of Mbeya, where the northern tip of Nyasaland meets the southern tip of Tanganyika. Of those reaching Mbeya from Nyasaland during the first days of the crisis, nearly every person was Asian

Pakistan's Protest

Karachi, Saturday.

PAKISTAN today lodged a "strong protest" with United Nations observers in Indian held Kashmir against what an official at Karachi described as an "armed raid by Indian troops in Azad Kashmir territory."

Official sources said Indian troops surrounded a village in Azad Kashmir territory and kidnapped an unarmed police constable from the village.

The same source said "Indian troops later withdrew from the village." Pakistan Radio tonight announced that U.N. observers already started an investigation.
—Sapa-A.P.

DRY RED CHILLIES

Try Our Special "Mixgrade" No. 1 Dry Red Chillies at 49/6 per Bag of 33 lbs Gross Weight F.O.R. Brits

CASH WITH ORDER

(For samples, postage and packing 1/-)

MAARMANS (Pty) Ltd.

Box 26. Phone 128.
BRITS. Transvaal.

East African Indians Seriously Weighing Position

(Continued from front page)

Under British administration the Indians gradually developed into a large commercial community, in effect the middlemen between the ruling Europeans and the long-submerged Africans.

Indian predominance in commerce leads a strong Asian tone to the cities of Nairobi, Kampala and above all to this port. In a population of 125,000, more than half are African, nearly 40,000 are Indians and 20,000 are Arabs.

The commercial dominance of the Indians tends to make streets like Kilindini Road one long Indian bazaar.

While the Indians have prospered materially, they have encountered discrimination, including restricted real estate areas. They say they have had to pay more for land than a European would have paid for the same tract.

While there has been a superficial mingling of Europeans and Asians at Rotary clubs and chambers of commerce, the lines have always been drawn, however finely.

Now. with the upsurge of African national, the Indians feel the pressure from both sides. Their attitude in general has been to go along with the Africans.

This is primarily because they feel the Africans are bound to emerge in a stronger long range position and it is to their own interest to gain African goodwill.

In Kenya, the Indian Congress has been pressing for increased representation in the Legislative Council like the Africans More-over, four Indian elected members decided to boycott the sessions even before Tom Mboya and thirteen other Africans walked out.

Governor Sir Evelyn Baring, who recently received the African bloc privately, has informed the Indian Congress he will be glad to receive a deputation early this month.

At the same time, I. J. Bahadur Singh, Indian Commissioner for East Africa, is emphasizing the

Just Arrived

Famous Religious Gujerati Books

Maha Bharat	2	5	0
Thulese Krit Ramayana 2 Vol	3	10	0
Valmik Ramayana 2 Vol.	4	10	0
Gita in Gujerati Explained		5	6
Gita Path Ratana Bashan		10	6
Manikanata		19	6
New Cooking Book Paak Vigan Over 500 Pages, fully Illustrated	1	12	6
Ambina Jigar, 2 Volume	1	8	6
Dampate na Vivaka Sexual Book	1	5	0
Dampate na Sooka, Sexual Book	1	5	0
Dampate na Bushan, Sexual Book	1	5	0
Koak Sastra	1	12	6
Chandi Paat		5	6
Vivush Vani	1	5	6
Bagath Jalarun, na Khatta	2	15	0
Jalarun na Amar Path Khatta	1	7	6

Gujerati Teacher, Gujerati Letter Writer 10/6 each
Daily Prayer Book, Sai Suwar, Adika, Maasha Khatta, Parsothan Mass na Khatta, Shri Sataya Narian Khatta, Jalaram Bapu Khatta Arthie Sangru, and many other Song Books at 2/6 each.

ALL ABOVE ARE NOW ON FOR SALE.

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707. P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Nehru Receives Assurances On US—PAK Arms Deal

PRIME MINISTER NEHRU has announced in Lok Sabha (Parliament) that a categorical assurance" had been received from the U.S. Government "that the military aid pact with Pakistan had absolutely nothing to do with any idea of Pakistan attacking India." Mr. Nehru made the statement in the course of a debate on adjournment motion to discuss the Murshidabad firing incident.

The Prime Minister said that in view of greater activity" by Pakistani raiders on the West Bengal border, a review of the situation would be made in consultation with West Bengal authorities with a view to taking "more effective measures to give security to our people there."

Initiating the debate, Mr. Tridib Kumar Choudhry (PSP) said that his main object was to focus the attention of the Government on lack of security and protection for life and prosperity of Indian nationals in border areas in West Bengal. Pakistan, according to him, was keeping up firing.

Mr. Hem Barua (PSP Assam) declared that recent utterances of Pakistani leaders betrayed hostile intentions towards India. Intervening in the debate, Prime Minister Nehru regretted that a sense of insecurity on the border and bitterness and ill-will resulting from that continued in spite of India's best efforts to create a better understanding and end troubles.

He referred to the piscussions he had with the former Pakistan Prime Minister, Mr. Noon regarding the border issues and the understanding reached with him and said: "I confess to a feeling of grievous disappointment that it has not led to peace on the border which I I hoped for I could very well understand the concern and anxiety of members about this continuing situation. This is not a matter which could be considered as a separate party question. We are all concerned with safety and the security of the people on the border."

There had been some indirect reference in the debate connecting border troubles with the recent bilateral military aid pact between the United States and Pakistan and some other countries. He said: "I will only say that on further enquiry with the U.S. Government we have been given a categorical assurance that the military aid pact has absolutely nothing to do with any idea Pakistan attacking India. The U.S. assurances are as categorical as they can be and satisfactory though they might be to extent they go as Honourable Members have pointed out, they cannot be wholly satisfactory because the other party concerned (Pakistan) who, instead of giving any assurance, speaks to us to the contrary."

The second thing relates to the discovery of U.S. military equipment, stated to have been used by the Pakistan forces. The facts of the case were that the equipment was captured from Jammu and Kashmir border and not from East Pakistan. They were undoubtedly of American manufacture. He could not, however, say whether they formed part of the military aid programme or were bought in open market.

Bill Against Ghana's Parliamentary Boycott

The National Assembly (Parliament) last Tuesday gave a second reading to the Ghana Government's Bill declaring vacant the seats of Members who boycotted Parliamentary sittings.

Only one dissident Member of the Opposition United Party was present. The Party has been boycotting Parliament since mid-February in protest against the detention of two Party Members in connection with an alleged plot against the Prime Minister, Dr. Kwame Nkrumah.—Sapa-Reuter.

Behind Chiume's Flight To London

A NYASALAND African Congress leader described how he escaped the security dragnet and flew to London to "tell the people the truth about what is happening at home."

Mr. W. K. Chiume, 29-year-old lieutenant of Dr. Hastings Banda, said: "I heard the news of the arrest of my people in Nyasaland when I was in Mombasa.

"People collected money and bought a ticket for me to fly to London.

"I had to hide myself and use an assumed name to travel from Mombasa to Nairobi, where I could catch the plane. For obvious reasons I kept away from African political leaders in Kenya.

Near Mboya

"I stayed in a house a few doors away from Tom Mboya—and he didn't know I was there. The police entered his house while he was there.

"My aircraft was due to leave at three o'clock on Friday. I wandered about the streets and went to the airport about an hour before take-off.

"Nobody bothered me when I boarded the plane, but I didn't feel safe until we landed in the Sudan on the way to London. I had to take the risk of getting to Britain to give the British people the truth about what is happening at home."

Mr. Chiume led about 1,000 Coloured and White people in a march through central London to a saxophone-and-drum accompaniment of "Onward Christian Soldiers."

Police Coach

A coach carrying policemen, a police van and mounted police went with the procession.

The marchers chanted such slogans as "Freedom for Africa," "Release Dr. Banda," and must go."

Mr. Chiume said later: "We are determined. The day must come when the Union Jack must be sent back to Britain and its place taken by the flag of the Black man of Nyasaland."—Sapa-Reuter.

Ghana Calls Another Conference

United Nations delegates were informed that Ghana has called a West African Prime Ministers' conference for April 15 in Accra to consider common problems.

An African diplomat said the invitations were sent out weeks ago but had not been made public officially.—Sapa-A.P.

Lennox-Boyd Speaks Of "Stability" In Nyasaland

THE Secretary of State for the Colonies, Mr. Alan Lennox-Boyd said in the Commons that there was now "a greater degree of stability" in the main centres of Nyasaland.

Mr. Lennox-Boyd who had been questioned on the latest situation in the territory added "that rumour is rife and every effort is being made to ensure that the true facts are brought to the notice of the people."

In written replies the Colonial ecretary added that conditions were returning to normal. "Indications are that the situation is gradually improving in the Central and Southern provinces but remains serious in the Northern province.

"In Northern Rhodesia the community as a whole is naturally anxious about developments in Nyasaland and particularly in case the activities of Zambia in Northern Rhodesia should bring about a similar situation there," he stated.

The Secretary of State said that 142 persons had been detained under detention orders made by the Governor in Nyasaland including Mr. Chipembere "the only member of the legislative council to be detained." In addition 113 persons had been detained for a limited period of 28 days. Of the total of 255 detainees 102 had been removed to Southern Rhodesia.

Only 20 Vote In Blantyre

While security forces hunting African outlaws in Northern Nyasaland last Wednesday, the people of Blantyre, in the south of the Protectorate, went quietly to the polls in a Municipal election.

No extra security precautions were taken, although only a few miles away, more security forces were engaged in mopping up operations. Booths were unguarded.

Only 20 people voted in Blantyre during the first hour and only 29 at the Twin Town of Limbe.—Sapa.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. 'Phone 33-1654

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Co-operative Endeavour To Achieve Industrial Progress

NEHRU'S CALL TO COUNTRYMEN

PRIME MINISTER NEHRU said that there is need for voluntary co-operation not only for the development of agriculture but also for the industrial progress of the country. He was addressing a mammoth meeting in the industrial heart of Bombay on March 9. He declared co-operative endeavour, which India had decided to adopt in the field of agriculture had to be extended to the industrial sphere as well. In New India the people of the country were forging today. There should, therefore, be no concentration of economic power in a few hands. He said the workers should have an increasing share in running the factories themselves. The Prime Minister observed that those who did not earn their livelihood by sweat of their brow did not deserve any respect in the society. India could not afford to allow anyone to live merely on the labours of others and such a state of affairs could not last for long. Social concepts were changing fast in the modern world; and even those who were opposed to these changes had to adjust themselves to times.

The Prime Minister added it was necessary to raise the teeming millions from their old ruts of poverty and backwardness. He reminded his countrymen that India's battle was only with poverty and it was everyone's duty to work hard and unitedly. Mr. Nehru went on to say that since attainment of freedom the nation had been able to lay foundations of progress and he was anxious that in the next seven or eight years India should cross bounds of poverty.

Prime Minister Nehru also spoke of the responsibility of workers in the country's development and observed that economic salvation lay only in the hard, sustained and dedicated work. India, he declared, could raise herself only by her own efforts. In this dynamic age of promise and peril, Mr. Nehru added, Indians had no alternative, no magic remedies and no shortcuts.

Maldivians Protest To London

THE Maldivian Government representative in Ceylon, Mr. Ahmad Zaki, sent a cable to the Commonwealth Relations Office in London protesting against the British decision to send food supplies to the Huvadu Atoll.

The cable said the decision to heed "the false reports of a few ambitious and greedy Maldivians, backed by the Royal Air Force in Gan" was deliberately calculated to cause friction and disruption in the smooth and peaceful atmosphere, which has prevailed between the Government and the people of the Maldive Islands."

Mr. Zaki who denied that there was hunger on Huvadu, said the Maldivian Government had sent sufficient supplies of food to the Atoll.

His Government took a serious view of the matter which would have repercussions on further negotiations with Britain over the question of an air base in Gain Island.

"We also propose to appeal to our neighbouring countries in this matter," he said.

Root Cause Of World's Tension

AFGHAN PREMIER'S VIEW

The Afghan Prime Minister, Sardar Mohammed Daud who has just concluded his visit to India said his country considers military pacts to be the root cause of world tension. He said that assurances given by the United States, about her military pact with Pakistan had not allayed Afghanistan's suspicion and concern. Afghanistan would seek clarification from American government.

Meanwhile the semi-official Egyptian newspaper 'El Habib' has said Agreements with Pakistan, Turkey and Iran were designed to replace the Baghdad Pact and were a threat to the whole of West Asia.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The New India Assurance Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA:
RUSTOMJEE JALBHOY RUSTOMJEE
140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR
EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Liberals Against Unsubstantiated Reports On Nyasaland

A STATEMENT signed on behalf of the Liberal Party of South Africa by Messrs. P. M. Brown, National Chairman, and J. K. Ngubane, Vice-Chairman, says:

"During the past fortnight a number of attempts have been made by various people, amongst them Sir Roy Welensky, to trace the origins of the present crisis in Nyasaland to the All-Africans People's Conference held in Accra last December. It is quite possible that these statements will be accepted without question, by many people in South Africa. For this reason the Liberal Party feels called upon to make this statement.

"The Liberal Party was one of the only two South African organisations represented at the Accra Conference and is therefore in a good position to judge whether there is a sound basis for these allegations. The representatives of the Liberal Party who attended the Conference are emphatic that there is no link between the Conference and present events in Nyasaland. On the contrary, what evidence is available points to the roots of present unrest lying in the decision taken seven years ago to include Nyasaland in the Central African Federation. At the time Africans of Nyasaland expressed their opposition to incorporation in the Federation and were disregarded. This opposition has been maintained ever since and there is no doubt that it has been stimulated by the imminence of discussion in 1960 of the granting of Dominion Status to the Federation and the prospect of final removal of Colonial Office protection.

"The position in Nyasaland is extremely serious. Violence, to which the Liberal Party is entirely opposed as a political weapon, has been used by both sides. But the position is made more serious by its obscurity and by our ignorance of what is precisely happening.

"We believe that only way in which to establish the exact causes of the trouble in Nyasaland is through the appointment of an impartial commission of Inquiry by the British Government. Until this has been done and the commission has reported, it is imperative that people in authority should refrain from making unsubstaniated statements which can only lead to further deterioration in relations between the races within the African continent.

Professor Du Plessis And The Federation

(Continued from page 112)

A close examination of it reveals that the wealthies parts of the country and those which have been most highly-developed would be marked out for White occupation. The Professor once said it that those who contributed most to the development of the land would naturally have the biggest say. I have no reason to believe that he had the Africans in mind

Secondly, the line taken all along is that the plan should remain the product of the White mind. This presumes that the real role of the African will be to co-operate in working out what the Wit Baas shall have dictated. The warning must be given here that when we say we want self determination we mean that we want our viewpoint treated with all possible respect in matters which affect our country.

We want to have equal access to the wealth of the land—just as we are determined to have an effective say in how the country shall be run We do not only want to see non-White members of Parliament, we want to ensure that within the next few years we have an African Prime Minister.

Happily for both Professor du Plessis and ourselves, the SABRA conference which meets in Durban soon will make the issues under review clearer. I am informed that SABRA is anti-African in the sense that it bars its doors to non-White members I hope the conference will not be for EUROPEANS ONLY because nothing could confirm our fears better.

Nehru Unable To Accept Pearson Suggestion

THE Press Trust of India reports that Mr. Nehru, the Prime Minister has rejected as impracticable a suggestion by Canadian statesman Lester Pearson that Nehru should convene a summit conference to ease international tension. However, he welcomed the suggestion that a summit conference should be held.

Replying to a question at his press conference, Mr. Nehru said that he attached value to any suggestion made by Pearson, "but that the suggestion that Pearson made was more, I think, an expression of his anxiety that something should be done, than, well, a practical suggestion. It is obvious that for me to function as Pearson has suggested would be almost quixotic and embarrassing for us as for others. But the main point of Mr. Pearson's statement was his earnest desire that this kind of stalemate should be broken and that people should talk to each other.

Obviously, the main decision lies with the major countries concerned, above all with the United States and the Soviet Union—and also England and one or two other countries. I am not presumptuous enough to go about giving good advice to these great countries. Sometimes I differ from them, but to tell them how to behave is another matter.

Prime Minister Nehru disclosed at his press conference that the United States has assured India that the military pact with Pakistan signed at Ankara involved no new or additional commitment but was governed by the Eisenhower Doctrine, that is, that it was limited to aggression from communist countries. However, he later told the Rajya Sabha that the reported interpretation by Pakistan's Foreign Secretary that the pact was a guarantee against "aggression from any quarter" was not in agreement with the assurances given to India. He told the Rajya Sabha that there was an obvious conflict in this interpretation and he would endeavour to find out again from the U.S. Government as to which interpretation was correct.

Inquiry Into Alleged Plot Against Nkrumah

The Judge inquiring into an alleged plot against the Ghana Prime Minister, Dr. Kwame Nkrumah, said in Accra that he supposed further action would lie with the police if the plot was found to be a frame-up.

The Judge, Mr. Justice Granville Sharp, later adjourned the hearing until Tuesday, when the Attorney-General, Mr. Geoffrey Bing, Q.C., will begin his final address, which is expected to last two days.

At Friday's sitting, Mr. Loi Labri, counsel for two United (Opposition) Party M.P.s alleged to have been involved in the plot. concluded his final address.

Mr. Labri said that the "completely normal behaviour" of the last two M.P.s—Mr. R. Amponsah and Mr. M. K. Apaloo—last December was not consistent with the attitude of persons who were preparing a coup d'etat.

You can command £2000 a year, with specialised training!
The School of Accountancy, backed by 49 years successful educational service, will plan your career in Accountancy, Costing, Secretaryship, Building Societies, Municipal Service and Banking. Write today for free book "The Direct Way to Success", Accountancy House, 134, Fox Street, P.O. Box 4592, Johannesburg, or at 8th Floor, Mansion House, 12, Field Street, P. O. Box 1865, Durban, Phone 24068.

Cable & Tel. Add. HARGVAN. Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12 6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "
Cash with order only.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as Agent for :—

NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA,)

ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476.

Telegrams & Cable: "SORABTEM."

Telephones: 47888.

47453.

Latest Gramophone Records Arrived

Mother India	6 Records	49/6
Pyasa	5 "	41/3
Dekh Kabira Roya	4 "	33/-
Abhiman	3 "	24/9
Janam-Janam Ki-Fere	5 "	41/3
Johny Walker	3 "	24/9
Ayodyapati	5 "	41/3
INDIA PRESS RECORDS		
Tulsidas	5 Records	50/-
Pehli Jhalak	6 "	60/-
Halaku	4 "	40/-
Babaar	2 "	20/-
Sarwan Kumar (Drama)	2 "	20/-
Loose Numbers Babul Bareat and Badal		30/-

—o—

Packing, Postage and C.O.D. charges 7/6 Extra.

Obtainable at Our Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS,

286 Grey Street, DURBAN.

Latest Shipment

All kinds of incense sticks: Three Roses, Gateway of India, Asokadhurbar, Soogandhi Rani, Chamili, Lata Mangashkar, Vasanti, etc.. Write for our pricelist. (We only keep Indian manufactured incense sticks.)

Green ginger 9d. per lb.
Green tumeric 1s. per lb.
Amba-Huldhi 1s. per lb.
Garlics with big stems 1s per lb.

We pack our goods well before railing.

We sell by C.O.D.

We import the following articles directly: Scented Betel Nuts, Pawa, Mamra, R-Gram, and Many Household Goods

Our stuff is good and obtainable at low prices

Write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS
(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail
81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.
Telegraphic Add.: "BHAISONS"

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Unrest In Tibet

NEW DELHI, Monday.

THE Indian Prime Minister, Mr. Nehru, speaking in the House of the People today, expressed concern at the outbreak of fighting in Lhasa, in Tibet, and voiced his hopes for the safety of the Dalai Lama.

He said he hoped the present trouble would be resolved peacefully.

The fate of the Dalai Lama is uncertain following Tibetan resistance to an apparent Chinese Communist attempt to arrest him.

The matter has been raised in Parliament because of the involment of the Indian Consulate General in Lhasa, Tibets capital, in the Mass fighting which broke out last Wednesday.

According to unofficial reports reaching Kalimpong on the Indo-Tibetan border, the fighting spread throughout Tibet and continued until Saturday morning.

One unofficial source here estimated that 100 Tibetans and 50 Chinese had been killed in the four days fighting.

Yesterday Chinese Communist troops were reported in control of the situation in the "Forbidden City." The Indian External Affairs Ministry said the situation near its Consulate had quietened.

The Tibetans are believed to have no weapons capable of matching the Chinese in a stand-up battle, even though the main Tibetan resistance "army" of tribesmen may have gone to the aid of the rebel population of Lhasa.

The British-owned newspaper here, the ',Statesman", said yesterday the Chinese had used artillery in the fighting. Two members of the tribesmen's "war council" had arrived at Kalimpong to seek support of Tibetans living in India, it reported.

The main question is what the Chinese will do with the Dalai Lama—God, Pope and King combined in the world's only theocracy—if he is in their control.

The "Times of India" yesterday noted that political circles in Delhi were "deeply concerned" about the fate of the "living Buddha." and possible Chinese reprisals against the people who rallied around him.

Even if the struggle in and around Lhasa was shortlived, the Chinese would undoubtedly be determined to curtail the limited autonomy which Tibet has had since the Chinese Communist invasion of 1950, the newspaper added.

Several newspapers here have criticised Mr. Nehru in the past few days for playing down the situation in the remote Himalayan land on "the roof of the world."

The population of Lhasa, remote "forbidden" capital of Tibet, has risen against its Chinese Communist occupiers and is fighting to protect its spiritual leader, the Dalai Lama, according to well-informed sources here.

The sources said the fighting followed the spread of a belief that the Chinese were about to arrest the Dalai Lama. The Chinese, it was understood, wanted to see him alone and unguarded.

Thousands of unarmed Tibetans flocked to surround the Potala Palace to prevent him leaving, and others marched towards the Indian Consulate to seek India's intervention to protect him.

An Indian Government spokesman said on Sunday that fighting had ceased in the immediate vicinity of the Indian Consulate in Lhasa.

The Indian Consul General Mr. S. Chibber had reported that all is quiet in the consulate area, a few miles outside the capital. The spokesman added that the Consulate staff of three Indians and about 25 Sikkimese are safe and unharmed.

His message gave no indication of whether there was a general ceasefire in the fighting., There was no information as to the whereabouts of the Dalai Lama,

The Indian Prime Minister Mr. Nehru, who has been criticised by some Indians for "playing down" earlier reports of troubles in Tibet, is to make an important statement on the situation to Parliament.

Reports from Kalimpong and and Indian Border Post, said that a delegation from the Tibetan rebels had arrived there to seek support against the Chinese.—Sapa-Reuter.

Dalai Lama

New Delhi, Sunday.

TROUBLE with Tibet's Chinese Communist overlords is nothing new to the Dalai Lama, 23-year-old God-King to one million Tibetan Buddhists.

The Dalai Lama, considered by followers to be the living Buddha, fled from his palace in Lhasa when the Communists first moved on Tibet nine years ago.

When they took over Lhasa, the Dalai Lama set up his headquarters at Qatung, just inside the Tibet border from Nepal, He stayed there poised for flight until the Chinese offered proposals which seemed to guarantee he would be able to continue the leadership of his sparsely populated 475,000 square mile kingdom on the roof of the world.

Point four of the 17-point treaty signed on October 27, 1957, promised there would be no alteration in the Dalai Lama's "established status, functions and powers."

Then he returened to Lhasa, even though many of his followers were concerned by other provisions of the treaty, including dissolution of the 9,000-man Tibetan army and the creation of a five-man "Military Administrative Council."

The Council included the Dalai Lama, the Panchen Lama, and three other Tibetans appointed by the Chinese.

"Africa For Africans"

DEMONSTRATORS shouting "Africa for Africans" forced a Southern Rhodesian Clothing Manufacturer to close a display of goods in Accra's largest hotel.

Among the booing demonstrators was a leader of Ghana's governing Convention People's Party, which is led by Dr. Kwame Nkrumah, the Prime Minister.

They shouted "pack up and leave" when Mr. F. Gordon Harper, from Salisbury, attempted to show clothes for men, women and children.

Mr. Harper, who is Secretary of the Clothing Manufacturers' Association of Southern Rhodesia, later told reporters he did not intend to reopen the display at Accra.

Gramophone Records
MADE IN INDIA — AT HALF PRICE
4/6 EACH OR TWO FOR 8/3
Selected single numbers available from latest films.
Also Urdu Quawalis; Hindi: Religious, Ramayan, Arthi, Bhajan and Drama Sets.
Latest Gujerati Records: Only at 3/- each or two for 5/-
Available in Bhajan, Arthi, Garba and Comic Numbers.
MAIL ORDERS ACCEPTED —FREE PACKING SELLING FAST.
Write for detail specification, gladly suppplied on application.
NATIONAL RECORDS
18 Ajmeri Arcade, off Grey Street,
DURBAN. — Phone: 25628.

Phone 835-6780 P. O. Box 1549,
MASTER BROS.
(PTY) LTD.
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
83 West Street, JOHANNESBURG.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Newly Arrived 'Jaico' Books

KASHMIR PRINCESS	25 s.
One Thousand Nights On A Bed Of Stones	4 s.
The Unmarried Widow	4 s.
The Spell Of Aphrodite	4 s.
Some Inner Fury	4 s.
Stories From Bengal	4 s.
Chitralekha	4 s.
The Ten Princess	4 s.
War And Peace	4 s.
The Living Thoughts Of Voltaire	4 s.
The Living Thoughts Of Karl Marks	4 s.
The Living Thoughts Of Confucius	4 s.
Somdeva's Katha Sarit sagara	4 s.
Tales From Kalidasa	4 s.
The Whirlwind	4 s.
The Voice Of God And Other Stories	4 s.
Kadambari	4 s.
Keeping Fit	4 s.
The Miracle Of Milk	4 s.
Siddhartha, Man Of Peace	4 s.
Goutama, The Buddha	4 s.
Nectar In Sieve	4 s.
Somadeva's Vetala Panchavinsati	4 s.

(Postage 6d. Extra)

Obtainable From:

INDIAN OPINION,
P.Bag, Durban.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhij	2	6
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	10	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6
What Is Wrong With Indian Economic Life —D. V. K. R. V. Rao	3	0
Christianity Its Economy And Way Of Life —J. C. Kumarappa	2	3

Obtainable From:

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	16	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswani	3	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
FAMOUS PARSIS	7	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	16	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P.Bag, Durban, Natal.

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at the International Printing Press (Phoenix), Private Bag, Durban, Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

INDIAN OPINION

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

No. 12—Vol.-LVII.

Friday,

27th March, 1959

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 4d.

★

કર્મ પરાયણ લોકો હંમેશા પ્રેમથી બોલે છે, સામેનો માણસ સમજે નહી ત્યારે આપણે અવાજ ઉંચો કરીએ તો તેમાં આપણી પ્રેમની ખામી છે. તે હીંસા છે.

—વિનોબાજી.

પુસ્તક ૫૭ મું—અંક ૧૨ | તા. ૨૭ માર્ચ, ૧૯૫૯. | છુટક નકલ પે. ૪

મુંબઈમાં નહેરૂ

આપણી કલ્પનાનું નૂતનભારત

મુંબઈ નજીક પવાઈમાં શ્રી નહેરૂનું ભાષણ

મુંબઈ, તા. ૧૦ : વડા પ્રધાન પં. જવાહરલાલ નહેરૂએ આજે અત્રે જાહેર કર્યું હતું કે જે નુતન ભારતનું આપણે સ્વપ્ન સેવ્યું હતું તે આપણે નજીકના ભવિષ્યમાં જ પ્રાપ્ત કરી શકીશું. આપણે જે ભારતની કલ્પના કરી હતી તેનું સર્જન કરવા માટે આજે લાખો અને કરોડો ભારતવાસીઓ જાણે અજાણ્યે પરિશ્રમ કરી રહ્યા છીએ. આપણે એનું દર્શન માત્ર કર્યું હતું, પરંતુ હું આગળ ચાલીને કહીશ કે એ નૂતન ભારત હવે આપણા હાથવેંત માં જ હોય એમ જણાય છે.

વડા પ્રધાને અહીંથી ૨૦ માઇલ પર આવેલા પોવાઇ ખાતે ઇન્ડીયન ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ટેકનોલોજીના મકાન ની શિલારોપણ વિધિ કરતાં ઉપરોકત શબ્દો ઉચ્ચાર્યો હતા. બીજી યોજના ના અંત સુધીમાં ભારત સરકાર તરફથી સ્થપાનારી આવી ચાર સંસ્થા માંની આ બીજી સંસ્થા છે.

હાથવેંતમાં છે

વડા પ્રધાને જણાવ્યું કે આપણે જે નુતન ભારતની કલ્પના કરી હતી અને જેનું સ્વપ્ન સેવ્યું હતું તે હવે હાથવેંતમાં છે એમ કહેવું એ કદાચ મહત્ત્વાકાંક્ષી નિવેદન ગણાય. પરંતુ મહત્ત્વાકાંક્ષી શા માટે ન હોવું જોઇએ? મહત્વાકાંક્ષા, ઉત્સાહ અને શક્તિ અને ચેતનવતું જીવન એ; શક્તિશાળી કામો અને ભવ્ય સિદ્ધિ તરફ દોરી જાય છે.

યુનેસ્કોનો માનેલો આભાર

આ સંસ્થા સ્થાપવા માટે યુનેસ્કો તરફથી જે મદદ મળી છે તે બદલ આભાર માન્યો હતો. અને જણાવ્યું હતું કે આ સંસ્થા એ આંતરરાષ્ટ્રીય સાહસ છે, આવી રીતે આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાના આશ્રયે અને આંતરરાષ્ટ્રીય મદદ હેઠળના આવા સાહસો હોય એ ઘણું સારૂં છે. આજના સંતપ્ત જગત માં આવું કાર્ય આપણને એક મુક્ત અને નવી હવાના શ્વાસ બરાબર છે.

આ સંસ્થામાં ૧૫૦૦ જેટલા અંડર ગ્રેજ્યુએટ અને ૫૦૦ જેટલા પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ વિદ્યાર્થીઓને તાલીમ આપી શકાશે.

રશીયાનો આભાર

શ્રી નહેરૂએ ફરીથી આંતરરાષ્ટ્રીય સહકાર પર ભાર મુકતા જણાવ્યું કે રશીયાએ વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી અને સહકારના ક્ષેત્રમાં પ્રચંડ પ્રગતિ સાધી છે પરંતુ કેવળ એ માટે જ રશીયાને આ પક્ષે આવકાર આપીએ છીએ અને આભાર માનીએ છીએ એવું નથી. એની સામે આતુરતાપુર્વક જોવા માટે બીજા પણ સંખ્યાબંધ કારણો છે. રશીયા સાથેના સહકાર અને મૈત્રીથી આપણ ને કેવળ પોલાદનું કારખાનું કે એવું બીજું મળ્યું છે એવું નથી પરંતુ રશીયાએ આપણને આપણા દેશ માટે નવા ટેકનીશીયનો તઇયાર કરીને આપ્યા છે. આપણા દેશના નવયુવાનો ને ટેકનીકલ તાલીમ આપીને ટેકનીશીય નો બનાવવાની હંમેશ કાળજી રાખી છે અને એને પરિણામે આપણે જે સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરવા માગતા હતા તે આપણને જલદી મળી છે.

મને શંકા નથી

આપણા માર્ગમાં કદાચ અનેક અંતરાયો આવે એ છતાં પણ ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે ભારત પ્રગતિ સાધી શકશે એ માટે મને કોઇ શંકા નથી. પણ મને અહીં એક વસ્તુ જોતાં આનંદ થાય છે તે એ છે કે છેલ્લા બે વર્ષોમાં ટેકનીકલ શિક્ષણ પર વધુ ભાર અપાયો છે. એક કારખાનું ઉભું કરવું એ સહેલું છે પરંતુ એક કારખાનું કે પ્લાન ચલાવનાર માણસોને તાલીમ આપીને તઇયાર કરવા એ ઘણું કઠિન કાર્ય છે.

જાણે ભવિષ્યમાં પહોંચી ગયો

શ્રી નહેરૂએ ગઇ કાલની એમની ટ્રોમ્બે ખાતેના અણુશક્તિ કેન્દ્રની અને તાતા ઇન્ટીટ્યુટ ઓફ ફંડામેન્ટલ રીસર્ચ સંસ્થાની મુલાકાતનો ઉલ્લેખ કરતાં જણાવ્યું કે આ સંસ્થાઓ જોઇ ને મને આશ્ચર્ય થયું. જ્યારે હું ત્યાં ના સંખ્યા બંધ યુવાન તેજસ્વી અને આતુર નયનોવાળા વૈજ્ઞાનીકોને મળ્યો ત્યારે મને હું જાણે ભવિષ્યમાં પહોંચી ગયો હોઉં એમ લાગતું હતું. વર્તમાન તો મારી નજર સમક્ષથી ધીમે ધીમે વિલિન થતું ગયું અને ભવિષ્ય વધુને વધુ સ્પષ્ટ બનતું ગયું હું ભવિષ્યના ભારતનું અને ભાવિ વિશ્વનું દર્શન કરી રહ્યો હતો.

આરે કોલોનીની મુલાકાતે

વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ તા. ૧૪મીના મુંબઇ આરે મિલ્ક કોલોનીની મુલાકાત લીધી હતી. એમની સાથે રાજ્યપાલ શ્રી પ્રકાશ, લેડી માઉન્ટબેટન અને પમેલા માઉન્ટબેટન હતા.

તેમણે મહેમાન ગૃહની ખુલ્લી જગ્યા માં ફળનો છોડ રોપવાની વિધિ કરી હતી. શ્રી નહેરૂએ કોલોની ખાતે આઠ વરસ પર રોપેલા બકુળ વૃક્ષનું પણ નિરીક્ષણ કર્યું હતું અને જણાવ્યું હતું કે તે વિકસી રહ્યું છે. લેડી માઉન્ટ બેટન કે જેઓ શ્રી નહેરૂની બોરીવલી ખાતેના નેશનલ પાર્ક અને આરે કોલોનીની મુલાકાત દરમ્યાન તેમની સાથે હતા તેમણે પાર્ક નજીક ગાંધી સ્મૃતિ મંદિર ખાતે આસોપાલવનો છોડ રોપ્યો હતો.

ભારતની જનતામાં

ભારતના કિસાનો અસંસ્કારી છે એમ કહેવું એના જેવી મૂર્ખતા બીજી કોઇ નથી ભારતનો કિસાન પોતાની સહી પણ કરી શકતો નથી તેથી એ અબુજ છે એમ કહી ન શકાય.

ભારતના પ્રવાસ દરમિયાન હું ભારતની જનતાને મળ્યો છું અને મેં તેમનામાં સંપૂર્ણ વિશ્વાસ મૂકયો છે. ભારતની જનતાના ગુણોથી હું મુગ્ધ થયો છું. ભારતની જનતામાં અને ભારતના ભવિષ્યમાં મને શ્રદ્ધા છે. ભારતની પ્રજા સેંકડો ભૂલો કરશે અને અનેક વાર ગોથાં ખાશે પરંતુ અંતે તેઓ સાથે મળીને કામ કરશે અને પોતાનું ધ્યેય સિદ્ધ કરશે.

ભારતની ભુમિ વૈવિધ્યથી ભરપૂર છે. ભારતે વિજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં વિકાસ સાધવાનો છે. પરંતુ તેમ કરતાં ભારતનું વૈવિધ્ય ભુંસાવું ન જોઇએ. નહેરૂએ મુંબઈની એક સભામાં ઉપરોકત ઉદ્ગાર કાઢવા હતાં.

ન્યાસાલેન્ડનો પોકાર

ન્યાસાલેન્ડ આફ્રિકન કોંગ્રેસના પ્રચાર મંત્રી શ્રી કેન્યામાં ચીયુમે ન્યાસાલેન્ડની પરિસ્થિતિનો અભ્યાસ કરવા બ્રીટીશ સરકાર દ્વારા સ્વતંત્ર ન્યાય પંચની નિમણુંક કરવાની લંડન માં તા. ૮મીના હિમાયત કરી હતી.

તેમણે પત્રકારોને જણાવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી લશ્કરીદળો તાત્કાલીક ખસેડવામાં ન આવે અને કોંગ્રેસના નેતા ડો. હેસ્ટીંગ્ઝ બાંડાને તથા બીજા ઓધ્ધેદારોને છોડી મુકવામાં ન આવે ત્યાં સુધી આ પ્રદેશમાં શાંતિ સ્થપાશે નહિ તેમજ બન્ને પક્ષો વચ્ચેના સંબંધો એખલાસ ભર્યા બનશે નહિ.

ન્યાસાલેન્ડના બનાવો અંગે બ્રીટીશરો ને સાચી હકીકતથી વાકેફ કરવા શ્રી ચીયુમે ગયા શનીવારે કેનીયાથી લંડન આવ્યા હતા.

તેમણે, "સામુહિક ખુનના કાવતરા" માટે આફ્રિકન કોંગ્રેસ તથા નેતાઓ પર જે આક્ષેપો કરવામાં આવે છે તેનો ઇન્કાર કરતાં કહ્યું કે આ બનાવ અંગે જો કોઇ પુરાવા હોય તો તે જાહેર કરવા હું સત્તાવાળાઓને પડકાર કરૂં છું.

મને ખેદ થાય છે

મને એ વાતથી ખેદ થયો છે કે સંસ્થાન મંત્રી અને ન્યાસાલેન્ડના ગવર્નર જેવી ઉચ્ચ કક્ષાની વ્યક્તિઓ કે જેમનામાં અમને પૂર્ણ વિશ્વાસ છે કે તેઓ એટલી નીચી કક્ષાએ ગયા કે તેમણે પણ આવા તર્કટનું સમર્થન કર્યું.

હું ત્યાંની અર્થહીન અને મુર્ખાઇભરી ધરપકડોથી બચવા અહીં ચાલ્યો આવ્યો છું. અને બ્રીટીશ જનોને તેમના પ્રતિનિધિઓ ત્યાં કત્લેઆમનાં મુર્ખાઇભર્યા અને ગાંડાં કૃત્યો આચરે છે તે અટકાવવા માટે તેઓ દયાળુ થાવે એમ કહેવા આવ્યો છું.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૭ માર્ચ, ૧૯૫૯.

ઈઝલીન બાજી ખુલ્લી કરે છે

છેલ્લા "ઓપટીમા"ના અંકમાં નેટીવ એફેર્સના સભ્ય મી. ડબ્લ્યુ. ડબ્લ્યુ. એમ. ઇઝલીનનો એક લેખ પ્રસિદ્ધ થયો છે. એ લેખમા મી. ઈઝલીન લખે છે કે; નેશનાલીસ્ટ સરકારનો ઇરાદો એવો નથી કે બાંટુ સ્થાનોને સ્વતંત્ર સંસ્થાન બનાવી દેવા અને તેમાં બાન્ટુઓ પોતેજ રાજ્યકર્તા બને. આ બીના મી. ડી વેટ નેલ અને વડા પ્રધાને જે નીતિ હાલમાં પાર્લામેન્ટમાં જણાવી છે તેના કરતાં સાવ જુદી જણાય છે. આથી દુનીયાને નેશનાલીસ્ટ પક્ષના નેતાએ જણાવી દેવું જરૂરી છે કે તેમની શું નીતી છે.

ઇઝલીનના આ કથનથી આપણને બહુ નવાઇ ન લાગવી જોઈએ. કારણ ઇલાયદાપણાના સર્જકોના કથનમાં આપણે કદી વિશ્વાસ રાખ્યો જ નહોતો. ખરૂ તો એ છે કે ડો. ફરવુઅર્ડ અને મી. નેલ આઝાદીનો એ અર્થ કરે છે કે; ગોરાની સલાહ અને દેખરેખ નીચે આફ્રિકનો પોતાનું કાર્ય કરે. મી. ઇઝલીને આ વસ્તુ વધારે સ્પષ્ટતાથી આપણને જણાવી છે, જેથી નેશનાલીસ્ટ પક્ષના નેતાઓના વાકયોથી આપણે ભરમાઇએ નહીં.

નેશનાલીસ્ટો હમેશા એવા વાકયો બોલે છે કે જેના બે અર્થ થાય. આ રાજનીતી ગણાય. અને તેથી જેઓ આમ બોલે તેને હુશીયાર અને બુદ્ધીશાળી વ્યકતી ગણવામાં આવે છે.

એક બાજુ નેશનાલીસ્ટોનું વલણ આવું છે ત્યારે બીજી બાજુથી સાબ્રાના સભ્યો અને પ્રોફેસર ઓલીવીયર એમ કહ્યા કરે છે કે આફ્રિકાનરોના દીલમાં બીન-આફ્રિકાનર માટે ભાવના અને મૈત્રીણી ઘેણી લાગણી છે.

આ દ્વિઅર્થી વાકયો ખાસ કરીને બીન-ગોરાઓને અને સામાન્ય રીતે આફ્રિકનોને પ્રોત્સાહન આપનારા નથી જ લાગતા. બલકે તેઓને એમ લાગશે કે તેમની આઝાદીની કુચમાં આમ બોલી રૂકાવટો ઉભી કરાઇ રહી છે. અને તેમ કરી ક્રાંતીના જવાળને પાછો ઠેલવામાં આવે છે.

આ કારણે બીન-ગોરાઓ ટુંક વખતમાં ડરબનમાં મળનારી સાબ્રાની પરીષદના પરીણામની બહુ આતુરતાથી રાહ જોય છે. આ પરિષદનું પરીણામ આપણને જણાવશે કે સાબ્રા પણ દ્વિઅર્થી ચાલ રમી રહ્યું છે કે, કહે છે તેમ સાચે સાચ જ તે રાષ્ટ્રીય એકતા સ્થાપવા ઈચ્છે છે અને તેને માટે સાચો માર્ગ શોધી રહ્યુ છે.

આફ્રિકનો સાથે દીલસોજી સેવો:—નહેરૂ

પંડિત નહેરૂએ ન્યાસાલેન્ડમાં રહેતા હીંદીઓને જણાવ્યુ છે કે તેઓએ ત્યાંના આફ્રિકનોની માગણીમાં દીલસોજી ધરાવી રહેવું જોઇએ. તેઓ હીંદીઓની જે દુકાનો આફ્રિકનો દ્વેષથી લુટે છે તેને એજ રીતે અટકાવી શકશે.

એટલે કે જો હીંદીઓ ત્યાં રહેવા ઇચ્છતા હોય તો આફ્રિકનોના મીત્ર તરીકે જ રહી શકશે. સમસ્ત આફ્રિકાનો ખંડ આજે ગભરામણમાં પડયો છે તેના તરફ બે ધ્યાનપણું રાખવામાં આવશે તો દુનીયાને રંગ અને સંસ્થાનના મહાન યુદ્ધરૂપી આફતનો સામનો કરવો પડશે.

વડા પ્રધાને સાયપ્રસના કરારને વધાવ્યો હતો અને અંતે સાયપ્રસ બધી મુશીબતોમાંથી અનેક સંકટો સહી પસાર થયું તેનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

યુદ્ધ અને શાંતીના દ્રષ્ટીબીંદુથી જોતા બરલીન અને જરમનીનો સવાલ આજે વધારે મહત્વનો જણાય છે.

નહેરૂ માને છે કે આજે દુનીયાની પ્રજાનું વલણ આજના બનતા બનાવોથી એ તરફ ઢળ્યુ છે કે નેતાઓ અને સરકાર સમજુતી અને મસલતો તરફ ઢલે.

પ્રેસીડેન્ડ નાઝર અને ઇરાકના વડા પ્રધાન કાસીમ બહુ કમનસીબ છે.

લંડનનો મત

લંડનના 'ડેલી એકસપ્રેસે' પંડીત નહેરૂની ન્યાસાલેન્ડને આપેલી સલાહને "ઉપર છલી થંડી સલાહ" તરીકે વર્ણવી છે.

તે જણાવે છે કે, નહેરૂ જાહેરમાં દીલસોજી ન્યાસાલેન્ડ માટે બતાવે છે. અને બીજી તરફથી તેઓને લોહી વહેવડાવે તેવી ક્રાંતિનું ઉત્તેજન આપે છે.

ન્યાસાલેન્ડસમાં જે હીંદીઓની દુકાનો લુટાઇ હતી તેમના તરફ થંડી નીતી તેમને બતાવી છે. અને આફ્રિકનોના મિત્ર તરીકેજ ત્યાં રહી શકે એમ જણાવ્યું છે.

બહાદુર નાગાઓની આઝાદીની ચળવળ વિશે તેઓ શું કહેવા માગે છે? તેમની ચળવળમાં હીંદી લશ્કર રૂકાવટો ઉભી કરે છે તેનું શું? નહેરૂ તેને સાથ નથી આપતા.

અને કાશ્મીરના હીંદીઓ! એમને કેમ નથી કહેતા કે તમે કાશ્મીરના મિત્ર તરીકેજ ત્યાં રહીં શકો છો?

યુગાન્ડામાં એશીયનોનો બહિષ્કાર

યુગાન્ડાના જાગૃત થયેલા રાષ્ટ્રવાદે યુગાન્ડા નેશનલ મુવમેન્ટ શરૂ કરી અને એ સંસ્થાએ ગામડાની બધી બીન-આફ્રિકન દુકાનોનો, બીઅરનો, સીગારેટનો અને બસનો બહિષ્કાર કરવાની હાકલ કરી અને તે સમયથી રાજદ્વારી મહત્વાકાંક્ષાનો નશો આફ્રિકનોમાં ચઢી ગયો તે સાથે આફ્રિકન જનતાની લાગણીમાં ઉશ્કેરાટનો ઉભરો આવ્યો અને યુગાન્ડાના એશીયનોમાં નિરાશા, ઉદાસીનતા, વિષાદ અને નાહિંમતની માત્રા વધી પડી છે.

યુગાન્ડા નેશનલ મુવમેન્ટના કાર્યકરોએ 'સ્વાતંત્ર્યના વૃક્ષ' નીચે કમ્પાલામાં હમણાં બીજી જાહેરસભા ભરી હતી, તેમાં ઇસ્ટર્ન પ્રોવિન્સના બધાં ગામોના પ્રતિનીધીઓ મોટી સંખ્યામાં હાજર હતા. આ સભામાં આગ ઝરતાં ભાષણો થયાં: તેમાં એશીયનોને ખાસ લક્ષ્યબિંદુ બનાવવામાં આવ્યા હતા. આમાં આફ્રિકનોનો મુખ્ય ઉદ્દેશ એટલો જ હતો કે એશિયનોને દબાવવા જેથી તેઓ બંધારણીય કમીટીમાંથી નીકળી જાય અને આફ્રિકનોની આઝાદીની માગણીને ટેકો આપે.

આ સભામાં આફ્રિકન વકતાઓએ જણાવ્યું હતુ કે યુગાન્ડામાં આફ્રિકનો સ્વતંત્રતા માટે હવે સંપૂર્ણ લાયક બન્યા છે એટલે કોઇ જાતના વિલંબ વિના તરત જ તેમને આઝાદી આપી દેવી જોઇએ. સરકારે યુગાન્ડાના રાજ વહીવટ પરત્વે વિચાર કરવા જે બંધારણીય કમીટી નીમી છે તે નકામી છે, કારણ મિશ્ર જાતીય બંધારણ માટેની રીત શોધી કાઢવાનું એ કમીટીને સરકારે જણાવેલ છે. આફ્રિકનોને એવું જુદી જુદી જાતીઓનું બનેલ મિશ્ર બંધારણ જોઇતું નથી. અને સરકાર એ જ જાતના બંધારણ માટે આગ્રહ રાખે છે.

બુગીસુના એક પ્રતિનિધીએ આ સભામાં બોલતાં જણાવ્યું હતું કે બુગાન્ડાને બ્રીટને બ્રીટીશ નાણારૂપી ધીમું ઝેર પાઇ દીધું છે અને તેથી તે સ્વરાજને ઢીલમાં નાખવાની રીત અખત્યાર કરે છે.

બુકેડીના આફ્રિકનોએ પણ નેશનલ મુવમેન્ટને ટેકો આપ્યો હતો.

ટાંગાનીકાની આફ્રિકન સંસ્થા ટાનુના એક પ્રતિનિધીએ બોલતા જણાવ્યું હતું કે બ્રીટીશ સત્તાને હાંકી કાઢવા માટે યુગાન્ડાના લોકો આ રીતે સંગઠીત થયા છે તે જોઇ મને બહુ આનંદ થાય છે.

મી. મુબોવાએ ભાષણ કરતાં સભામાં હાજર રહેલા એશીયનોનો ઉલ્લેખ કરીને ટીકા કરી હતી કે સ્વતંત્રતાને ટેકો આપવાની માગણી અહીં કરવામાં આવી ત્યારે આ એશીયનોએ પોતાના હાથ પણ ઉંચા કર્યા નથી.

એશીયનોને ઉદ્દેશીને તેણે વધુમાં જણાવ્યું કે તમારૂં ભાવિ બહુ શંકાસ્પદ છે. અમે તમારા વેપાર ધંધા પાંગળા બનાવી દઇશું.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

યુગાન્ડા નેશનલ મુવમેન્ટના મોવડી મી. કબ્બાએ અંતિમ ઉપસંહારમાં મોપોટ માટે હાકલ કરતાં જણાવ્યું કે અત્યારે છમાં દશજ મીનીટ બાકી છે. આ સમયથી બધો વેપાર આફ્રિકનોના હાથમાં આવે છે. અત્યારથી જ હવે કોઈપણ આફ્રિકને કોઈપણ બીન-આફ્રિકન દુકાનમાં દાખલ થવું નહિ.

ઇસ્ટ આફ્રિકાનો પત્ર

સીન ઉતારવા માનવનો ભોગ અપાયો

(અમારા ખાસ ખબરપત્રી તરફથી)

૧૪–૩–૧૯૫૯.

"એડમસન ઓફ આફ્રિકા" નામની ફિલ્મ ઉતારવા મોમ્બાસા આવેલી ફીલ્મ કંપનીએ અત્રેના ઓલ્ડ પોર્ટથી શુટીંગ શરૂ કર્યું". માર્ચના બીજા અઠવાડીયાની આ વાત છે. સીન હતો એક જહાજમાંથી ગુલામોને દરિયામાં ફેંકી દેવાનો. ફોરટજેટરી સામેના દરીયામાં આ સીનનું શુટીંગ થતું હતું. ફીલ્મના હીરોએ ૨૦ ગુલામોને ઉચકીને જહાજમાંથી દરીયામાં ફેંકી દેવાનો સીન લેવાનો હતો.

અગાઉ ૧૯મી સદીમાં જ્યારે આ બાજુ ગુલામોનો વેપાર ચાલતો હતો ત્યારે જહાજમાં વજન વધારે થઇ જાય, અગર ગુલામો પર પણ માલની –ચારગોની જેમ ડયુટી–જકાત લેવામાં આવતી ત્યારે ડયુટી ઓછી ભરવી પડે માટે ગુલામોને દરીયામાં ડુબાડી દેવામાં આવતાં હતા.

જહાજમાંથી ગુલામોને દરીયામાં નાખી દેવાનું એ દ્રષ્ય ઉપર જણાવ્યું તેમ ઉતારવામાં આવતું હતું આ ગુલામોનો પાર્ટ ભજવવા ૨૦ આફ્રિકનોને એકસ્ટ્રા તરીકે રાખવામાં આવ્યા હતા. આ બધા સારા તરવૈયા હતા. આ ૨૦ને દરીયામાં નાખી દેવામાં આવતાં ૧૯ તો તરીને પાછા આવ્યા પણ અત્રે મ્જોગ્મેતઇયારીમાં રહેતો મહમદ યુસુફ નામનો આફ્રિકન બહાર આવ્યો નહિ. થોડીવાર તેની રાહ જોઇ પણ પત્તો લાગ્યો નહિ. તરતજ ફિલ્મનાં નાયક રોબર્ટ સેજાસને દરીયામાં ડુબકી મારી ૪૦ ફીટ નીચે જઇ તપાસ કરી પણ પત્તો લાગ્યો નહિ. પોલીસ લોન્ચે આજુબાજુ બધે તપાસ કરી પણ પતો લાગ્યો નહિ અને આખરે તેને ડુબી ગયેલો જાહેર કરવામાં આવ્યો. આમ દરીયામાં ડુબાડવાનો સીન ઉતારવા જતાં એક આફ્રિકન સાચોસાચ જ ડુબી ગયો.

ઉપરોક્ત એડમસન ઓફ આફ્રિકા ફીલ્મનું શુટીંગ અહીં મોમ્બાસામાં શરૂ થતાં પહેલાં પોર્ટરો–હમાલીઓના એક દ્રષ્યને સૌથી પહેલાં કચકડાની પટ્ટીમાં ઝડપવાનું હોઇ તે માટે એ કંપનીના એકટરો જેમનો અત્રે ઓસેનીક હોટેલમાં ઉતારો છે તેમાંના જાણીતા એકટર રોબર્ટ સેમસને હમાલીઓનાં મુખીનો પાઠ ભજવવાનો હોઇ ફાટલા તુટલા–લીરાલટકતું ખમીસ વગેરે જાતનો આબેહુબ પોશાક પહેરી તેને અનુરૂપ મેકઅપ કરી ઓસેનીક હોટેલના પગથીયા આગળ તે બીજા એકટરોના આવવાની રાહ જોતો ઉભો હતો, એટલામાં અમેરીકાથી આવેલી એક સ્ટીમરના ટુરીસ્ટ–પેસેન્જરો એ હોટેલમાં આવી ચડયા અને તેમણે ત્યાં હમાલીના વેશમાં ઉભેલા રોબર્ટ સેજાસનને ખરેખરો આફ્રિકન હમાલી માની કહ્યું કે મોટરમાંથી સામાન ઉંચકી અમારા રૂમમાં મુકી આવ. રોબર્ટ સમસને પણ કંઇ બોલ્યા વિના પોર્ટર તરીકે એ સામાન ઉપાડી એ લોકોના રૂમમાં મુકી દીધો. અમેરીકન ટુરીસ્ટો એ આ મજુરીના બે શીલીંગ આપ્યા તે લઇ તેણે ખિસ્સામાં મુકયા અને આમ સાચી અદાકારી કરી બતાવી તેણે બધાને ભ્રમમાં નાખ્યા!

> "ટ્રાંસવાલના કોઈ પણ હિંદુ ભાઇ 'ઓપિનિયન' વાંચવા માગતા હોય પણ લવાજમ ભરી શકતા ન હોય તો એવા પાંચ ભાઈઓના લવાજમ શ્રી ગોવિંદભાઈ ગોસાંઇ ભાઇ પટેલ ભરી 'ઓપિનિયન'નો પ્રચાર કરવા ઇચ્છે છે. તેઓ અમને આ પત્રની ઓફીસે લખી જણાવે."

* *

ધી ઇન્ડીપેન્ડન્ટ (અગાઉનું કોમેન્ટ) પત્રનું પ્રકાશન કેનિયા સરકારે બંધ કરાવ્યા બાદ આ અંગે જે સરકારી નિવેદન બહાર પાડવામાં આવ્યું છે તેમાં મારી બદનક્ષી કરવામાં આવી છે એમ જણાવી એ પત્રના તંત્રી મી. હાવર્ડ વીલીયંમસે એટોર્ની જનરલ ઉપર કેસ કર્યો છે; અને નુકસાની માગી છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે એ નિવેદનથી મારી આબરૂને ધોકો પહોંચ્યો છે.

ટાંગાનિકાને ગયા વર્ષમાં ૧૨ લાખ પાઉંડની ખાધ આવતાં તેને આર્થીક મદદ કરવા બ્રીટીશ સરકાર શું કરવા માગે છે એવો આમની સભામાં પ્રશ્ન પુછાતાં સંસ્થાન મંત્રી મી. લેનોકસ બોઇડે જણાવ્યું હતું કે ૧૯૫૯–૬૦માં ખોટનો આંકડો નાનો થવા વકી છે, અને ટાંગાનિકાની આર્થીક મુશીબતમાં બ્રીટન મદદ કરનાર છે.

* *

કેનીયાની ધારાસભાના આફ્રિકન સભ્યોના જુથના ચેરમેન ઓ. ઓગીન્ગા ઓડીન્ગાના કીસુમુ ખાતેના ઘરની તેમજ તેમની ઓફિસની પોલીસે ઝડતી લીધી હતી. મી. ઓડીન્ગા જણાવે છે કે આ રીતે ઝડતી લેવાના પોલીસ પગલાની બાબત હું આફ્રિકન ધારા સભ્યોના જુથની મીટીંગમાં ઉપસ્થિત કરનાર છું.

* *

એલ્ડોરેટ મ્યુનીસીપલ કાઉન્સીલમાં મીનીસ્ટર ફોર લોકલ ગવર્નમેન્ટ એલ્ડોરેટ મુસ્લીમ એસોસીએશનની પસંદગી વિનાના માણસોની કાઉંસીલ પર મેમ્બરો તરીકે નિમણુક કરતાં આ સામે વિરોધ બતાવી મુસ્લીમ એસોસીએશને ઠરાવ કર્યો કે મ્યુનીસીપાલ કાઉંસીલ પરના બે મુસ્લીમ સભ્યો, કાઉંસીલર મી. અલીભાઇ અને મી. મલીક કાઉંસીલના કામકાજમાં ભાગ લેવો નહિ અને કાઉન્સીલની જગાઓ ખાલી રોકી રાખવી.

* *

યુગાન્ડાની સરકારે અગ્ટેબે ખાતેની બધી સરકારી કચેરીઓ કંપાલા ખાતે ખસેડી એન્ટેબેને બદલે કંપાલાને સરકાર હેડકવોર્ટર બનાવવાનો જે નિર્ણય લીધો હતો તે હાલ મુલત્વી રખાયો છે.

* *

ઇસ્ટ આફ્રીકા, કેનીયાના ગવરનર સર ઇવલીન બેરીંગ જે ચાલુ મહિનાની આખરે એ ઓપ્છા પરથી નિવૃત્ત થવાના હતા તેમની મુદતમાં ના. સમ્રાજ્ઞીએ છ માસની મુદતનો વધારો કર્યો છે.

* *

કિનારાના પ્રાંતમાં ટાના નદી પરના હોલા ઇરીગેશન યોજના અંગે જે ખોદકામ ચાલે છે ત્યાં ખોદકામ કરતાં મજૂરો જે અટકાયતી કેમ્પમાંથી લાવવામાં આવ્યા હતા તેમાંના ૧૧ અટકાયતીઓનું આં પીવામાં આવેલ પાણીથી મરણ થયું હતું. આની તપાસ ચાલે છે.

પરચુરણ

—લંડનનું ઓબસરવર પોતાના અગ્રલેખમા લખે છે કે "આફ્રિકાગાં ગોરાનું સ્થાન ત્યારે જ ટકી શકશે જો તે કાળાના હકોનો સ્વીકાર કરશે. ઘાનામાં હાથમાં તે સ્વતંત્ર નહોતુ તેના કરતા વધારે ગોરાઓ વસે છે.

—બસુટુલેન્ડમાં સૌથી પ્રથમવાર સાઉથ આફ્રિકાના ઇતિહાસમાં ચુંટણીની તઇયારીઓ આફ્રિકનો કરી રહ્યા છે. ત્યાં ત્રણ પક્ષો છે અને પ્રત્યેક પોતાની તઇયારીઓ કરે છે.

—ડરબનમાં અમગેની નદીને કીનારે ફક્ત આફ્રિકનો માટે જ એક ગોલ્ફ ગ્રાઉન્ડ ગયા અઠવાડીયામાં મેયરે ઉઘાડો મુકયો છે.

—બ્રીટનમાં બધા સંસ્થાનોની એક પરીષદ બોલાવવાનું જે લેબર સભ્ય તરફથી સુચન થયું હતું તેનો વિરોધ બ્રિટનની સરકારે કર્યો છે.

—દક્ષિણ આફ્રિકાની લીબરલ પાર્ટીએ એક નિવેદન દ્વારા જણાવ્યું છે કે છેલ્લા થોડા દીવસમાં આફ્રિકાની લોક પરિષદને ન્યાસાલેન્ડ અને આફ્રિકાના બીજા ભાગોમાં થઇ રહેલી અશાંતી માટે વગોવવામાં આવે છે. એ અમને સાવ પાયા વગરનું લાગે છે. લીબરલ પક્ષ તરફથી પેટ્રીક ડંકન ત્યાં હાજર હતાં. અને તેઓનું કહેવું છે કે એવું ત્યાં કાંઇજ કહેવામાં નહોતું આવ્યું કે જેથી અશાંતી ઉભી થાય.

—માતર હસુન્દ્રાના ગરમ પાણીના કુંડમાં હરીજનો સાથે સ્નાન કરવા ગયેલા કાર્યકરો પર સશસ્ત્ર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. આથી કાંતાબેન ત્રિવેદીએ ત્રણ દિવસના ઉપવાસ કર્યા હતાં. સુવર્ણોએ માફી માગી હતી.

—પંડીત નહેરૂ આંદામાન કે જે કાળા પાણીની સજા માટે જાણીતું છે તેની મુલાકાત આ વર્ષમાં લેવા ઇચ્છે છે. મુંબઇની મુલાકાત વખતે વડા પ્રધાને કનેરીની જાણીતી ગુફાઓ જોઇ હતી. આ ગુફાઓની આજુ બાજુ સરકારે "રાષ્ટ્રીયબાગ" બનાવ્યો છે તે જોઇ આનંદ પ્રદર્શીત કર્યો હતો.

—સુરત જીલ્લાના ખેતીવાડી ખાતાના અધિકારીએ આપાભાઇ પટેલ જેમની મુંબઇ રાજ્યના ડેપ્યુટી ડીરેકટર ઓફ એગ્રીકલચર તરીકે પુના ખાતે નિમણુંક થઇ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

નવ જાતનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે ઉત્તમ જાતના ઉલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—સુટીંગ, બીબ્સ, બ્લેન્કેટસ, શોલ્સ, નેપકીન્સ વિગેરે.

દરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા ભલામણ.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોકસ ૨૫૪૯.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

હિંદનો પત્ર

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી) ૧૪-૩-૫૯.

જમિયતે ઉલમાની પરિષદ

મુંબઈમાં તા. ૮મીએ જમીઅતે ઉલમાએ હીંદ દિલ્હીની મુંબઈ શાખા તરફથી બોલાવવામાં આવેલી કોન્ફરન્સના પ્રથમ દિવસની બેઠક અજમેરે શરીફના સજ્જાદા નશીન મૌલાના સૈયદ ઇનાયત હુસેનના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. જેમાં હજારો મુસલમાનોએ હાજરી આપી હતી.

કુરાને પાકની તિલાવત પછી ઉદ્‌ઘાટન કરતાં શ્રી એસ. કે. પાટીલે જણાવ્યું હતું કે મુસ્લીમ કોમમાં આવા જલસા એ થાય તેને હું ખુબ પસંદ કરૂં છું. કોંગ્રેસના માર્ગે જ જમીયતે ઉલમા પણ ચાલે છે. તેણે દેશની આઝાદી મેળવવામાં અગત્યનો ભાગ ભજવ્યો છે અને અસંખ્ય કુરબાનીઓ હસતા મુખે આપી છે. તેમજ આજે પણ તે કોંગ્રેસને પડખેજ ઉભી છે, અગાઉ તો હીંદ સામે માત્ર આઝાદીનો જ પ્રશ્ન હતો. પરંતુ આજે અગીયાર વરસથી આઝાદી પ્રાપ્ત થયા પછી હવે આબાદીનો મહાન પ્રશ્ન આવી ખડો થયો છે, કે જે એકતા અને સ્વાવલંબન સિવાય કદી પાર પડનાર નથી.

ત્યાર બાદ જનાબ યુસુફ નઝમુદીન સાહેબ સ્વાગત સમીતીના પ્રમુખનું પ્રવચન શરૂ થયું હતું. તેઓએ કહ્યું આજે આઝાદીના બારમાં વરસે હું આપનું સ્વાગત કરતાં એક નવી મશાલ પ્રગટ કરવાની દાવત દઉં છું. કે જેમ પંડીત નહેરૂએ ઘણીયે વાર કહ્યું છે કે વિશેષ ઉત્પાદન વિના કદી તરક્કી થઈ શકતી નથી તેમ આપણે અનાજના ઉત્પાદન પ્રત્યે પ્રથમ લક્ષ આપવું જોઇએ અને ધાન્ય બગડતું અટકાવવું જોઇએ. આપણે માટે બીજો જરૂરી પ્રશ્ન શિક્ષણનો છે. દીની અને દુન્યવી તાલીમ અવશ્ય આપણા બાળકો ને આપવી જોઇએ કે જેથી બેકારી કાંઈક અંશે દુર થશે અને દેશ પ્રગતિ કરી શકશે તેમજ આપણે સમાજની સેવા પણ કરવી જોઇએ.

પછી મૌલાના વલીયુલ્લાહ હશીનીએ ઠરાવ રજુ કર્યો કે "જમીઅતેલ ઉલમાની આ સભા માને છે કે દેશની તરક્કી માટે મુસલમાનોએ એક મતે વર્તવું જોઇએ અને એ એકતા સ્થાપવા મુસ્લીમોના સર્વ જથ્થાએ એકત્ર બનવું જોઇએ આ જલસો સમગ્ર મુસલમાનો ને દર્દભરી અપીલ ગુજારે છે કે તેઓ પોતાની પ્રગતિ અને ભાવિ ઓલાદની કીસ્મત બનાવવા માટે સાધારણ બનાવોમાં વિરોધને ખતમ કરી એકસંપી, પ્રેમ, ભાઇચારો નિખાલસતા અને આપસમાં સંબંધ જોડવાનો પ્રયાસ કરતા રહે. અને જેમ બને તેમ એકતા પુર્વક કાર્ય કરે.

હજીરાની દીવાદાંડી માટે પાવર સ્ટેશન ઉભું થશે?

સુરતના હજીરાની દીવાદાંડીને વિજળી પુરી પાડવા માટે પાવર સ્ટેશન કરવા માં આવનાર છે.

આ જીલ્લાના હવા ખાવાના સ્થળ તરીકે હજીરા ખુબ અગત્યનું છે. જો એ પાવર સ્ટેશનનો લાભ હજીરાના ગામલોકોને ઘરવપરાશ, ખેતીવાડી અને ઔદ્યોગિક કામો માટે મળે તે માટે યોગ્ય દીશામાંથી પ્રયાસ થયા તો ગામલોકોને લાભ મળવાની સાથે સરકારને પણ પાવર સ્ટેશનના નિભાવ ખર્ચમાં મદદરૂપ થઇ રહેશે. એમ મનાય છે

ગામડાનાં કાચા ઘરોનું પાણી થી ધોવાણ અટકાવનારૂં સંશોધન

રાજ પલાયમ ગામડાનાં મકાનોની કાદવની દિવાલોનું ઋતુઓના ઘસારા સામે રક્ષણ કરવા તેને પ્લાસ્ટર કરવા માટેનો વોટર પ્રુફ પદાર્થ રૂરકી ખાતે બીલ્ડીંગ રિસર્ચ ઇન્સ્ટીટયુટે તઇયાર કર્યો છે એવી જાહેરાત કેન્દ્રના બાંધ કામ અને પુરવઠા પ્રધાન શ્રી કે. સી. રેડ્ડીએ તા. ૮-૩-૫૯ના કરી હતી. આ પદાર્થનો આખા દેશમાંથી પસંદ કરાયેલા ગામોમાં પ્રયોગ કરવામાં આવશે.

સહકારી સોસાયટીના સંચાલન હેઠળ ચાલતી ઇંટો બનાવવાની ભઠ્ઠીનું ઉદ્‌ઘાટન કરતાં શ્રી રેડ્ડીએ જણાવ્યું હતું કે રૂરકી ખાતે તઇયાર કરવામાં આવેલો પદાર્થ જો ઉપયોગી નીવડશે તો ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં જ્યાં ઇંટો મોંઘી પડે છે ત્યાં ઇંટોનો ઉપયોગ બંધ કરાશે.

મહર્ષી દયાનંદ સ્મારક

મહર્ષી દયાનંદ સરસ્વતીના જન્મ સ્થાન ટંકારામાં (રાજકોટ પાસે) ત્રણ દિવસ માટે મળેલા ભારતના આર્ય સમાજીસ્ટોના મેળામાં લોકસભાના સ્પીકર શ્રી અનંતશયનમ આયંગરે મહર્ષી દયાનંદ સ્મારક ખુલ્લુ મૂકયું હતું. મહર્ષીના જન્મસ્થાને દેશભરમાં થી પાંચ હજાર જેટલા સ્ત્રી-પુરૂષો આવ્યા હતા. માજી વડા ન્યાયમુર્તી શ્રી મહેરચંદ મહાજને પણ હાજરી આપી હતી.

સ્મારક ખુલ્લું મુકતાં શ્રી આયંગરે મહર્ષીની અનેકવિધ સેવાઓને અંજલી આપી હતી.

દયાનંદ મેમોરીયલ ટ્રસ્ટ ટંકારામાં વિશ્વ વિદ્યાલય રચવા ધારે છે, જેમાં આયુર્વેદનું સંશોધન, ધર્મોનો અભ્યાસ વૈદિક સંસ્કૃતિમાં સંશોધન વગેરે થશે. આ યોજના માટે દશ લાખ રૂપીયાનું ભંડોળ થશે.

સ્ત્રી ઉન્નતિની કલ્પના

શ્રી આયંગરે કહ્યું હતું કે મહર્ષીની સ્ત્રી ઉન્નતિની કલ્પના બહુ દુર નથી. હું એ દિવસો જોઇ રહ્યો છું જ્યારે લોકસભામાં અર્ધી સંખ્યામાં સ્ત્રીઓ હશે. મારી જગ્યા પર પણ કોઈ સ્ત્રી આવે તેવું હું જોઇ રહ્યો છું.

શ્રી ઢેબરભાઇએ કહ્યું હતું કે સૌરાષ્ટ્રે શ્રીકૃષ્ણ, મહાત્મા ગાંધીજી અને મહર્ષીસમી ત્રણ વિભૂતિઓ આપી છે. તેમણે સ્ત્રી ઉન્નતિ અને અસ્પૃશ્યતા નિવારણ માટે આદેશ આપેલ હતો અને આર્ય સમાજીઓને રાજકારણમાં નહિ પડવાનું કહ્યું હતું.

થોડા જ સમયમાં ભારત તેલ અંગે સ્વાવલંબી થશે

"ભારતે થોડા સમયથી ખનીજ તેલ સંશોધન અંગે નવા પ્રયોગ શરૂ કર્યા છે. અમારો દેશ આ ક્ષેત્રમાં ઓછો અનુભવ ધરાવે છે પરંતુ રશીયાના નિષ્ણાતોના માર્ગદર્શન નીચે અમારા યુવાનો અને નિષ્ણાતો અસંત ઉત્સાહ અને ઉમંગથી સંશોધન કાર્યમાં સારી રીતે કરી રહ્યા છે. તે જોતાં રશીયાનો સહકાર ચાલુ રહેશે તો ઘણા જ ટુંકા સમયમાં અમારા નિષ્ણાતો અને ભારત, તેલ સંશોધન અંગે તઈયાર થઇ જશે."

લુણેજ (વડોદરા) ખાતે પધારેલા રશીયાના સરકારી પ્રતિનિધિઓનું સ્વાગત કરતાં ભારત સરકારના તેલ અને ખનીજ ખાતાના પ્રધાન શ્રી કે. ડી. માલવિયા ઉપરનું મુજબના શબ્દો તા. ૧૧-૩-૫૯ના ઉચ્ચાર્યા હતા.

આ સન્માનનો વળતો જવાબ આપતાં રશીયન સહકારી પ્રતિનિધિ મંડળના વડા શ્રી એ એન્ડીચેવે રશીયન ભાષામાં જણાવેલું કે ભારતના વિકાસ અને પ્રગતિમાં રશીયા હંમેશ ઉંડો રસ લઈ રહેલ છે. ભારતમાં ખનીજ તેલ અંગે સંશોધનના જે પ્રયાસો ચાલે છે તેને રશીયા હરહંમેશ પ્રોત્સાસન આપશે જ તેની હું ખાતરી આપું છું.

ડૉ. જયકરનો સ્વર્ગવાસ

હીંદની આઝાદીની લડત દરમ્યાન જાણીતા થએલા જયકર અને સપ્રુ બેલડીમાં ના ડૉ. જયકરનો તા. ૧૦મી માર્ચના ૮૬ વર્ષની ઉમરે મુંબઇમાં સ્વર્ગવાસ થયો છે. તેઓ ૧૯૧૬થી જાહેર જીવનમાં પડયા હતા. તેઓ બેરીસ્ટર હતાં અને સ્વરાજ્ય પક્ષના નેતા હતાં. તેમની સ્મશાન યાત્રામાં મુંબઇના વડા પ્રધાન ગવરનર કોંગ્રેસ પ્રમુખ ભારતના રાષ્ટ્રપતિ તથા મેયર અને અન્ય પ્રતિષ્ઠીત નાગરીકોએ ભાગ લીધો હતો.

કોંગ્રેસની આઝાદીની ચળવળથી તેમની નીતિ જુદી હતી. છતાં તેઓ જે માનતાં તે પ્રમાણે કરતાં હતાં. અને તેમના સ્વર્ગવાસથી ભારતને એક પ્રખર અનુભવી વ્યકતીની ખોટ થયાનું શ્રી ચવ્હાણે જણાવ્યું હતું. પંડીત નહેરૂ પણ તેમને નિવાસ સ્થાને કુટુંબીઓને દીલાસો આપવા ગયા હતાં.

નવા કરવેરાની અસર

ભારત સરકારના નવા અંદાજ પત્ર માં ૬૦ કરોડની ખાધ બતાવાઇ છે. બીજી યોજનાના ચાર વર્ષોમાં ફુગાવો પણ ૧૨ અબજ પર પહોંચી જશે એવી ધારણા છે. આમ ફુગાવો વધવાથી મોંઘવારીમાં પણ વધારો થવાનો સંભવ વધે છે. દેશનું અર્થ તંત્ર વિકસે ને ઉત્પાદન વધે તો ફુગાવો હજમ કરી શકાય.

આ અંદાજપત્રમાં બનાવટી રેશમના ઉદ્યોગ પર ભારે કરબોજ નંખાયો છે. આ ઉદ્યોગમાં આયાત પરવાના માંથી જાત જાતની તરકીબો અજમાવી કેટલાક ઉદ્યોગપતિઓએ પરવાનાના નામે લાખોની કમાણી કરીને હવે "હાથે કરેલાં હૈયે વાગ્યાં" જેવું થાય તો નવાઇ ન કહેવાય.

આ ઉદ્યોગના ૬૦ કરોડના ટર્ન ઓવરમાંથી બેથી રાા કરોડનો નફો થાય છે. તે હવે નવા કરવેરાથી નહીં થાય અંદાજપત્રમાં મોટરના વાહનવ્યવહારને પણ નુકશાન થાય. ને વ્યવહારની તંદુરસ્તી પ્રગતિને અટકાવે એવો રસ્તો લેવાયો છે.

બે હજાર વર્ષ પુરાતન શહેર

પાકીસ્તાનમાં બે હજાર વર્ષ પૂર્વેનું એક શહેર હાલમાં બ્રીટીશ પુરાતન સંશોધક પ્રોફેસર સર વ્હીલરે શોધ્યું છે ૧૯૦૩માં આની શોધ શરૂ કરવામાં આવી હતી. એક મોટો ટેકરો કે પાછળથી "પુષ્પકાલવતી" નગરીના ખંડીયર તરીકે જણાયો છે તેની પાસે ખોદકામ શરૂ કર્યું હતું. મનાય છે કે એલેકઝાન્ડ્રા ધ ગ્રેટનો હુમલો જ ૩૨૭ ખ્રીસ્તની પહેલા થયો હતો તે વખતે આ શહેર હતું. આ શહેરનું પ્લેન આજના અમેરીકન પ્લેનોને મળતું આવે છે એમ પ્રોફેસર જણાવે છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકીંગ, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અબધ, લીલી અળદ, રતાળ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે. આદુ પેની ૮ રતલ, લસણ શી. ૧–૩ રતલ.

પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ ગોલ શી. ૧૦–૬ લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૧–૬ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2626.

હીંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઇન્ડીયા ઇન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રૂસ્તમજી જાલભાઇ રૂસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન – નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.
રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવન્થ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન્સ:
ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

મોટાભાઇ

શિવકુમાર ઉપાધ્યાય
(અનુવાદક : સુશીલા ગાંધી)

(ગતાંકથી ચાલુ)

શરદ હવે પેન્શનપર ઉતર્યો હતો. એમને ૩૦ રૂપીયા ફક્ત મળતાં સુધીરનો પગાર ૯૦ રૂપીયા હતો. આ આવક ઘણી ઓછી થવા લાગી કારણ લગ્નમાં કરેલા કરજ ભરવામાં થોડા જતા અને બાકીનામાંથી નવોઢા પ્રતિમાના શોક પુરા કરવામાં અને શિક્ષણમાં તથા ઘર ખરચમાં માંડ માંડ પુરા થતાં. આથી ઘરમાં અશાંત વાતાવરણ રહેતું. સુધીર હમેશા ખુબ ચિંતામાં આ કારણે રહેતો.

પ્રતિમાં પોતાના પતિપર પોતાનો પુર્ણ અધિકાર ઇચ્છતી. એ ઇચ્છતી કે સુધીર મા બાપનું નમાને અને રાજેન તો તેને આંખમાં કણા માફક ખુચતો. એને થતું કે રાજેનના શિક્ષણ પર એનો પતિ વ્યર્થ નાણા ખર્ચે છે. આથી હમેશા સુધીર અને પ્રતિમા ભેગા થાય એટલે ઘરના એક વા બીજા સવાલ પર સુધીર સામે પ્રતિમા કકળાટ કરતી, રાજેન પણ આ પરીવર્તનથી વાકેફ થયો હતો. પણ તે મુગો રહેતો કારણ- એના મોટાભાઇ હમેશા એને સારી રીતે રાખતાં. સુધીર હમેશા પ્રતિમાને સમજાવવા પ્રયત્ન કરતો, એવી વાતો ન કરવી જોઇએ. મા બાપે અનેક કષ્ટો થી પોતાના બાળકોને ઉછેર્યો હોય છે એમનું ગાંડપણ આપણે સુધારવું જોઇએ. રાજેન નાનો ભાઇ છે. એની સાથે પણ હમેશા માયા અને વિવેકથી વર્તન રાખવું જોઇએ વિગેરે. પણ પ્રતિમા મોઢુ ફુલાવી ચાલી જતી. અને સુધીર નિશાસો નાખી કામે લાગતો.

આવા વાતાવરણમાં એ નાનો સુખી સંસાર વેડફાતો ચાલ્યો. વળી અધુરામાં પુરૂં પ્રતિમા ગર્ભવતી બની, હવે તો એના મને વધુ માઝા મુકી. હું મારો પતી અને મારૂં બાળક બીજા અમારી સાથે શા માટે? અને જે વાતો તે પહેલા ફકત સુધીરનેજ એકાંતમાં સંભળાવતી તે હવે બધાને કહેતી થઈ. રાજેનને પણ હમેશા કાંઇને કાંઇ સંભળાવતી, માનવ મનપર હમેશા સારી વાતોનો પ્રભાવ જલદી નથી પડતો કે જેટલો ખરાબ વાતોનો થાય છે. આ ન્યાયે સુધીરના ખીજ મન પર પ્રતિમાની વાતોની અસર ધીમે ધીમે થવા લાગી. તે વીચારતો—"ઠીક જ કહે છે. જો હવે રાજેનનું શિક્ષણ મુકાવી દેવામાં આવે તો શું થયું. 'હું એકલો ક્યાં સુધી ખેંચાયા કરૂં. એને ભણવુંજ હોય તો નોકરી કરતાં કરતાં ભણે. નોકરી ન મળે તો એકાદ બે ટ્યુશન મેળવે. આમ એશ આરામમાં ભણવું છે ભાઇને." વિગેરે વાતો જે પ્રતિમા કહેતી એ સુધીરના મનપર પણ છવાતી ગઇ. ફક્ત ફરક એટલોજ કે તે વાણી દ્વારા પ્રગટતી નહોતી.

એક દીવસે દુકાનમાં ઘણું કામ હતું. રાજેનને પરીક્ષા આપવાની હતી એ ભણવામાં પડયો હતો. પરીણામે ન કોઇ શાક લાવ્યું કે ન કોઇએ કોઇને લાવવા કહ્યું. આથી થોડી દુધી પડી હતી એનું થોડુંક શાક પ્રતિમાએ બનાવ્યું. બન્ને ભાઈઓ જમવા બેઠા. પતિની થાળીમાં જાણી જોઇ બધુજ શાક મુકી દીધું અને રાજેનને થોડુ પણ શાક પ્રતિમાએ ન આપ્યું અને મરચુ કાંદો તથા મીઠુ આપી રોટલો ખાવા કહ્યું. સુદામાના કાચા ચોખા પણ ભગવાન ખાઇ ગયા હતાં કારણ તે પ્રેમથી અપાયા હતાં. અહીં પ્રેમ નહોતો અપમાન કરવાનો આશય હતો.

રાજેન નિચે જોતો બેસી રહ્યો અને આંખો પાણીથી છલકાઈ. અને જેમ તેમ વગર બોલે ખાવાનો પ્રયત્ન કર્યો. સુધીરે આ બધુ જોયું શાંતીથી પ્રતિમાને કહ્યું "થોડુ રાજેનને પણ શાક આપને!" એ આજકાલ પત્નીથી બ્હીતો રહેતો. વધારે શું કહે.

રાજેને ભાઇનો પ્રેમ ભર્યો સહાનુભુતીનો સ્વર સાંભળ્યો અને એના દબાવી રાખેલા આસુંનો બંધ તુટી ગયો.

છતાં પ્રતિમાં પર એ આસુંની કાંઇ જ અસર ન થઇ. એ તો આવા પ્રશ્ન માટે તઇયારજ હતી.

"ક્યાંથી આપું, કમાનારનેજ પુરૂ નથી થતું તો જે બીજાની મહેનત પર રોટલો ખાય છે એને ક્યાંથી સચવાય."

સુધીરને થયું પ્રતિમા પોતાના મનનીજ વાત કહે છે પણ એને આવા કઠોર અને કડવા વેણ નહોતા વાપરવાં જોઈતા.

રાજેનને રોટલો ઝહેર જેવો લાગ્યો.

"ભાભી, હમેશા લડવા ઝગડવા માટે તમને આજ સમય મળે છે? ઓછામાં ઓછું સુકો પાકો રોટલો તો નિરાંતે ખાવા દો?"

"એવા તે શું તમને દુઃખ દીધા છે અને જો એમજ હોય તો શા માટે સુકો રોટલો પણ ખાવ છો. પોતે કમાવ અને ખાવ. રોજ માલ પુવા. હા પણ એવી લાયકાત હોય તો ને! આવતું ખાવાનું મળે છે— પરસીનો પાડી રૂપીયા ભેગા કરો તો ખબર પડે."

રાજેનની સહનશક્તીએ સીમા વટાવી.

"શું હું તમારા બાપની કમાઇ ખાવું છું? ખાવું છું તો મારા ભાઇની કમાઇ."

"ચુપ હરામખોર" સુધીરનો મજબુત હાથ રાજેનના ગાલપર પડયો. "ચાલ્યો જા આ ઘરમાંથી."

રાજેન સ્તબ્ધ થઇ ગયો. ભાઇના મુખ સામે એક મીટ જોતોજ રહ્યો. હાથનો કોળીયો હાથમાં રહી ગયો એના એ ભાઇએ એને આજે માર્યો કે જેને આજ સુધી એને એક કડવું વેણ પણ નહોતું કહ્યું અને હમેશા પ્રેમથી જોયો હતો. જીવનમાં પહેલીજ વાર ભાઇના હાથનો માર એને ખાધો. હાથ ધોઇ વગર ખાધેજ તે થાળી પરથી ઉઠી ગયો. માના ખોળામાં માથુ મુકી તે રડવા લાગ્યો.

સુધીર પણ પોતાના હાથ સામે જોતોજ રહ્યો. પ્રતિમા સામે એક વાર જોયું નજર ભેગી થઇ. એ પણ ગભરાયલી દેખાઇ એ વિચારતી હતી કે, ક્યાંક હવે એના પર હાથ ન ઉઠાવે, પણ સુધીરનું જાણે બધુ શુરાતન ઓસરી ગયું હતું. ક્રોધમાં એ શું કરી બેઠો? એને પણ થાલીને હડસેલી, હાથ ધોયા અને કપડા પહેરી ઓફીસે ગયો.

શરદ જ્યારે ઘેર આવ્યો ત્યારે એને બધુ જાણ્યું. તે દીવસે કોઇજ જમ્યુ નહી.

શરદ રાજેનને સમજાવી રહ્યા હતાં. "શું થયું જો ક્રોધમાં આવી મોટા ભાઇએ એક થપાટ મારી તો! આખરે વાંક તારો પણ હતો ને! તારે તારી ભાભીને એવા અવિનયી શબ્દો નહોતા કહેવા જોઇતા! મોટા કાંઇક બોલે તો એનો જવાબન ન આપવો જોઇએ."

"ના બાપુજી હું હવે આ ઘરમાં નથી રહેવાનો ભાઇ હવે સાવ બદલાઇ ગયા છે. અને ભાભી ઠીકજ કહે છે. જો મારે આગળ ભણવુજ હશે તો હું મારા પગપર ભણીશ."

મા બાપે આખ્ખો દિવસ રાજેનને સમજાવ્યો પણ તે એકનો બે ન થયો અને સાંજે શહેરમાં જવા ટ્રેન પકડવા રાજેન સ્ટેશને ગયો.

સુધીર કામેથી પાછો ફર્યો. આજે કામમાં એનું જરા પણ દીલ ન લાગ્યું. પોતાના કૃત્યપર એને પશ્ચાતાપ થઇ રહ્યો હતો. ઘરમાં દાખલ થતાંજ માને પુછ્યું!

"મા રાજેન ક્યાં છે?"

"બેટા એ તો સ્ટેશને ગયો છે શહેરમાં જવા માટે." અને માનો કંઠ રૂંધાયો.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!
સ્ત્રીઓ અને પુરૂષો માટે
ઘડીયાળ!
૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.
* રોમર
* રોટરી
* લેંકો
* રૂસર
વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ

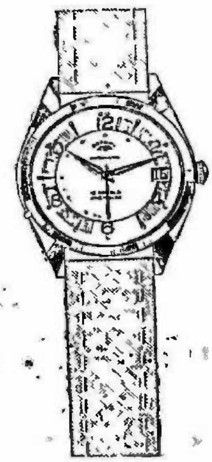

ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.
હોલસેલ ભાવે મળશે
બોક્સ-૫૬૮૮, ફોન: ૮૩૫-૨૬૦૧.
વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.
૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

"તમે બધાએ શા માટે જવા દીધો!" સુધીરે ઉત્તેજના ભર્યો સ્વરે કહ્યું.

"ઘણું કહ્યું સુધીર! પણ તે એકનો બે ન થયો." શરદ વચ્ચે પડયો. "ગયો તો જવા દે ને ઠોકરો ખાઈ એને મેળે પાછો આવશે."

"હું તમારા કરતા એને વધારે ઓળખું છું બાપુજી! એ ભુખે મરશે પણ પાછો નહી આવે. અને ચાર દીવસ પછી એની પરીક્ષા છે. બધુ બગડ્યું વ્યર્થ જશે." સુધીર શોક પૂર્ણ ભાવે બોલ્યો.

"તો પછી સ્ટેશને જા અને તેને મનાવી લાવ. હજી ગાડી ઉપડવાને વાર છે. હું તો સમજાવીને થાકી ગઈ છું." મા એ કહ્યું.

"પણ પેલી ઝગડાખોર સ્ત્રી માને ત્યારેને!" પ્રતિમા તરફ જોતા સુધીરે કહ્યું. "ઘરને બરબાદ કરીને જ એ જંપશે. હું જ ઘરમાંથી ચાલ્યો જવું છું."

"ભુલ થઈ હવે ભવિષ્યમાં કયારે પણ એવું નહી કરૂં." સાસુ સસરાની હાજરી ભુલી જઈ પતીના માર્ગમાં તે માફી માગતી આસુ ભરી આંખે ઉભી રહી.

સુધીરે પ્રતિમા તરફ જોયું બન્નેની એક ક્ષણ આંખો ભેગી થઈ અને તે ત્વરીત ગતીએ "હમણા રાજેનને લઈ આવું છું" કહેતો બહાર પડયો.

ગાડી આવવાને હજી ૫-૧૦મીનીટ ની વાર હતી. સુધીર સ્ટેશને ભાઈને શોધતો હતો. પ્લેટફોર્મના એક ખુણામાં દુખી અને પડેલે ચહેરે રાજેન એના બે મિત્રો સાથે ઉભો હતો. એક મિત્રે સુધીરને આવતો જોયો અને રાજેનને કહ્યું "રાજેન તારા મોટાભાઈ આવી રહ્યા છે."

રાજેને જોયું કે મોટાભાઈ ઉતાવળતા ડગ ભરતા એની તરફ આવી રહ્યા છે. મનમાં એને નિશ્ચય કરી લીધો કે તે કોઈ પણ હીસાબે હવે ઘેર પાછો નહીજ જાય.

સુધીરે પાસે આવતાં જ મૃદુ અને પ્રેમ ભર્યો સ્વરે રાજેનનો હાથ પકડતાં કહ્યું "રાજેન ચાલ ઘેર."

"હુ નથી આવવાનો" આસુ ભરી નિચી આંખે રાજેને કહ્યું.

"નથી આવવાનો" એમ કહી પોતાના પગનો જોડો કાઢી સુધીરે રાજેનના હાથમાં આપી કહ્યું "ચાલ બધા તારા મિત્રોની સામેજ તારા મોટાભાઈએ મારેલી થપ્પડનું વેર લે. ચલ લગાવ મારા ગાલ પર."

રાજેને જ્યારે જોયું કે સુધાર ઉગ્ર ભાવે જોડો કાઢે છે ત્યારે એને થયું એ જોડો એને જ પડવાનો છે. પણ આ તો વિપરીત વાત બની. એ મુઝાયો સમજી ન શકયો શું કરવું. એ જોડો પકડી સ્થીર ઉભોજ રહ્યો. સુધીરેજ રાજેનનો જોડા વાળો હાથ પકડી પોતાના ગાલ પર મારવાનો પ્રયત્ન કર્યો.

રાજેન કકળી ઉઠયો બધાની હાજરી ભુલી. "મોટાભાઈ" કહી તે સુધીરને વળગી પડયો બન્ને ભાઈઓની આંખો માંથી અશ્રુધારા વહી રહી હતી.

"ચાલો ઘેર જઈએ એમ કોઈ ઘર મુકી જતું હશે." થોડા સમય પછી લોકો આશ્ચર્ય સાથે બન્ને ભાઈઓને સંતોષ અને આનંદની મુખપર છાયા સાથે જતા જોઈ રહ્યા.

—('વિશાળ ભારત'માંથી)

શ્રી ગાંધી બાપુ નિર્વાણ તીથી અંગે શ્રી રૂડીપોર્ટ હીંદુ સેવા સમાજે કરેલું ઉધરાણું

ઉપરોક્ત ઉધરાણાની ૨૬-૧૧-૦ની રકમ અમને આ પત્રના નિભાવ ફંડ માટે મળી છે જે સર્વે ભાઈ બેનોના આભાર સાથે સ્વીકારીએ છીએ. —તંત્રી.

દોલતરાય મગનલાલ દેશાઈ	૧	૧	૦
તવાડીઆ ફેમીલી	૨	૨	૦
ગોવીંદભાઈ ગોરધનભાઈ	૧	૧	૦
ચંદુલાલ ભગવનદાસ	૧	૧	૦
લાલભાઈ ગોસાઈભાઈ	૧	૧	૦
છગનભાઈ નાથુભાઈ નાયક	૧	૧	૦
ડાહ્યાભાઈ વનમાળીભાઈ		૧૦	૬
ઘેલાભાઈ કાળીદાસ		૧૦	૬
બી. કે. પટેલ એન્ડ કું.	૧	૧	૦
રૂડીપોર્ટ ટેલર	૧	૧	૦
અમરતભાઈ ખંડુભાઈ નાયક	૧	૧	૦

રૂડીપોર્ટ મહીલા મંડળ તરફથી

ભીખીબહેન ડાહ્યાભાઈ		૧૦	૬
ગંગાબેન ગોવીંદભાઈ		૧૦	૬
શારદાબેન છગનલાલ નાયક	૧	૧	૦
ભાણીબેન ભાણાભાઈ માસ્તર	૧	૧	૦
મધુબેન છોટુભાઈ નાયક		૧૦	૦
શાંતાબેન અમરતલાલ નાયક		૧૦	૦
લખીબેન ગોવીંદભાઈ ગોસાઈ પટેલ	૧	૦	૦
વનીતાબેન ભુલાભાઈ		૧૦	૦
શાંતાબેન ઝીણાભાઈ		૧૦	૦
સરોજબેન જયંતીલાલ		૧૧	૦
કમુબેન ઠાકોરભાઈ		૫	૦
શાંતાબેન દોલતરાય દેશાઈ		૧૦	૦
ચંચળબેન હરીભાઈ		૧૦	૬
જમનાબેન મગનભાઈ		૧૦	૬
વાલીબેન વસનભાઈ		૧૦	૬
લક્ષ્મીબેન ઘેલાભાઈ		૫	૦
ઇન્દુબેન ચંદુલાલ		૧૦	૬
કુસુમબેન પરભુભાઈ		૧૦	૬
દીવાળીબેન જીણાભાઈ		૫	૦
આલુબેન દારાભાઈ તવરીયા		૧૦	૦
શાંતાબેન વનમાળી		૧૦	૬
મણીબેન ખુસાલભાઈ		૫	૦
લક્ષ્મીબેન કેસુરભાઈ		૧૦	૬
નિર્મળાબેન જીણાભાઈ		૧૦	૬

ક્રુગસડોર્પ

શાંતીબેન ભીખુભાઈ		૧૦	૬
મણીબેન કસનજી		૧૦	૦
જસોદાબેન લલ્લુભાઈ પાટીદાર		૧૦	૬
જેલીબેન પરાગભાઈ		૫	૦
મણીબેન ઠાકોરભાઈ		૫	૦
ડાહીબેન ભાણાભાઈ		૨	૦

પ્રભુની યાદમાં

લેખીકા: હીરાવતી વલ્લભભાઈ પટેલ, જોગબર્ગ.
શિક્ષિકા: શ્રી ગાંધી ભારત વિદ્યાલય.

(રાગ: ચુંદડી ચમકે, મુખ મારૂં મલકે)

પ્રભુ તારી યાદમાં, ઇશ્વરની યાદમાં, ચિતડું આ
મસ્ત બની જાય હો-(૨)
કયાં છે મારો ઇશ્વર, કયાં છે મારો મોહન, સર્વત્ર
શોધું છું આજ હો-(૨)...પ્રભુ
નર્તન સંગીત સાથ ઝરણાનાં ગાનમાં ઝરણાંનાં ગાનમાં...(૨)
વહેતી સરિતાના રૂડા રૂપેરી રંગમાં ... (૨)
જીવનનાં ગાનમાં, સુખદુઃખના તાનમાં
દર્શનિયાં દેજો મહારાજ...હો...(૨)...પ્રભુ...
ચંદ્ર અને ચાંદનીના મીઠા મલકાટમાં, મીઠા મલકાટમાં...(૨)
સાગરને હિલોળે હિંચતા તરંગમાં, હિંચતા તરંગમાં...(૨)
અવનિને ખૂણે ધરતીને ખોળે,
કયાં રે છુપાયા ભગવાન હો...(૨)...પ્રભુ...
હરિયાળી ભોમકાના તરૂવર પલ્લવમાં, તરૂવર પલ્લવમાં...(૨)
સૌંદર્યે ખીલની કુદરતને અંકે, કુદરતને અંકે ... (૨)
પંખીડાંની પાંખમાં, પુષ્પના પમરાટમાં.
પ્રભુ તારો પ્રેમ ત્યાં પથરાય ... હો ... (૨)...પ્રભુ...
સુખ અને દુઃખની ડોલંતી નાવડી, ડોલંતી નાવડી...(૨)
ઘેલાં માનવ એમાં ઝોલાં રે ખાય હો, ઝોલાં રે ખાય હો...(૨)
જીવનની નાવ પ્રભુ તારે આધાર પ્રભુ,
કણકણમાં તારો છે વાસ...હો...(૨) પ્રભુ...

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ચાંદલાનું રહસ્ય

લેખક : પ્રીંસીપાલ, દોલત રાય મગનલાલ દેશાઇ, રૂડીપોર્ટ

થોડા સમય પર એક યુરોપીયન ભાઇએ તથા રૂડીપોર્ટથી ભાઇશ્રી છગનભાઇ નાયકે જોબર્ગના "સ્ટાર" પત્રને સવાલ પુછયો હતો કે ચાંદલાનું શું રહસ્ય છે. "સ્ટાર"ના આધપતિએ મને એ બાબતનો ખુલાસો *Star Research Bureau* માટે લખવા આમંત્રણ આપ્યું હતું જે બાબતની ટુંક નોંધો 'સ્ટાર' પત્રમાં તા. ૪-૧૨-૫૯ને ૨૨-૧-૫૯ના છપાઇ હતી. આ નોંધ અંગે સાહિત્ય સામગ્રી આપનાર શ્રી પુનિત મહારાજ તેમજ ભાઇશ્રી ઉમિયાશંકર જોષાકરનો હું ઋણી છું.

હીંદુ સ્ત્રીઓ માથામાં સીંદુર અને કપાલમાં ચાંદલો કરે છે તેનું ખરેખર ખુબજ ગુઢ રહસ્ય છે.

(૧) દરેક હીંદુ સ્ત્રીને પોતાનું અખંડ સૌભાગ્ય પરમ વહાલું હોય છે. તેથી તે પોતાના સૌભાગ્યને શિરો માન્ય ગણી પોતાના માથામાં પાડેલ, સેંથીમાં કુમકુમનું શુભ ચિન્હ કરી પોતાની માન્યતાને પ્રદર્શિત કરે છે.

(૨) સ્ત્રીના પારબ્ધામાં લક્ષ્મી છે પુરૂષના પારબ્ધમાં સંતતિ છે. પોતાનું એટલે ઉભયનું જીવન અર્થની પ્રાપતી કરી. ધર્મમય જીવન જીવાય તે માટે તે લક્ષ્મી વૃદ્ધી માટે પોતાની સેંથીમાં ચાંદલો લક્ષ્મીજીના પુજનના શુભ હેતુથી થતો હોય છે.

(૩) ચાંદલો અથવા ચાંદલો એ શબ્દ મુળ "ચાંદ" *(Moon)* ઉપરથી બન્યો છે. સ્ત્રીને ચાંદ-ચંદ્ર એ એનો પતિ છે. ચંદ્ર શીતળતા અને આનંદ આપનાર છે. તેમજ પતિ સ્ત્રીને શિતળતા શાંતી અને આનંદ આપનાર છે. વળી ચંદ્રમા એ મનનો સ્વામી છે. સ્ત્રીના મનનો સ્વામી પણ તેનો પતિ છે તે બતાવવાને હંમેશા પોતાના કપાળ રૂપી આકાશમાં ચાંદલા રૂપે તેને કાયમ રાખી તેનું સ્વામીપણું સ્વીકારે છે.

રાત્રીનો અંધકાર ચંદ્રમા દુર કરે છે તેવી જ રીતે ચંદ્રરૂપી પતિ સ્ત્રી રૂપી રાત્રીનો અંધકાર દુર કરે છે. અને તે સ્ત્રીના જીવનને આનંદદાયક બનાવે છે. સ્ત્રી પોતાના પતિને હંમેશા તેના મસ્તક પર રાખે છે. અથવા બે આંખની વચ્ચે કપાળ પર રાખે છે એટલે કે તે પોતાના પતિને નજર બહાર ક્યારેય પણ રાખતી નથી. વળી મસ્તકમાં બ્રહ્મનું સ્થાન છે સ્ત્રીને માટે તેનો બ્રહ્મરૂપ તેનો પતિ છે. તે બ્રહ્મનું સ્મરણ નિત્ય રાખવા પણ તે હંમેશા તેને મસ્તકના મધ્ય ભાગમાં રાખે છે. પતિ એજ સ્ત્રીના જીવનનું સર્વસ્વ છે. તેની ગેરહાજરી અથવા લોપ એને સ્ત્રી જીવનનો ઘોર અંધકાર છે. એ સુચવવા તે ચોવીસે કલાક ચાંદલારૂપી પોતાના નાથને કદી ખંડીત થવા દેતી નથી. તેમ તેનો લોપ કરતી નથી. કુંકમાં ચાંદલો એજ સધવા સ્ત્રીનું સૌભાગ્ય-સુભાગ્ય ગણાય છે. હીંદુ ધર્મમાં લાલ વસ્તુ શુભ શુકન તરીકે મનાતી હોવાથી કંકુ (લાલ રંગ)નો ચાંદલો કરે છે. ચાંદલો એ પતિ-બ્રહ્મનું પુજન છે-પ્રતિક છે. ચાંદલા સાથે ચોખાના દાણા પણ ચોટવામાં આવે છે. ચોખાને સંસ્કૃતમાં અક્ષત (અક્ષત) કહેવામાં આવે છે અક્ષત એટલે જેનો નાશ નથી. આથી સ્ત્રી પોતાના પતિરૂપી બ્રહ્મનો નાશ ઇચ્છતી નથી. એજ અક્ષત સુચવે છે. આધ્યાત્મિક દ્રષ્ટીએ સ્ત્રીનો ચાંદલો, શુભદાયક, આયુષ્યદાયક અને મંગલદાયક છે. પતિ મૃત્યુ પામતાં ચાંદલો, અદ્રશ્ય થાય છે. સ્ત્રીના જીવનમાં હવે અમાસ અંધકાર શરૂ થાય છે. આથી વિધવા સ્ત્રી ચાંદલો કરતી નથી.

(૪) ભારતમાં સ્ત્રી અને પુરૂષ બન્ને ચાંદલો કરે છે. મનુષ્યની દ્રષ્ટી ચાંદલાનું એક વધુ રહસ્ય છે. ચાંદલાથી ત્રાટક સધાય છે. તંત્રને યોગની ક્રિયા ત્રાટકની સાધના અભ્યાસનો ભાગ બની છે. પુરૂષ દીવાલ પર આપનો છે. ત્યાં તેનું મુખ દેખાય છે કપાળપર ચાંદલો દેખાય છે એ પો આંખો ચાંદલા પર એકાગ્ર અને ત્યાર બાદ એકાગ્રતા ત્રાટક સાધે છે.

THE SURAT HINDOO MAYAWANT ASSOCIATION OF SOUTH AFRICA

Please take notice that the Annual General Meeting of the above Association will be held at Surat Hindu Association Hall, 127 Victoria Street, Durban, on Sunday the 5th April, 1959, at 10-30 a.m. sharp. You are earnestly requested to attend.

AGENDA

1. Minutes.
2. Correspondence.
3. Treasurer's Report.
4. Election of Officials and Committee Members.
5. General.

N. BHAGWAN,
Hon. Secretary.

ખુશ ખબર !

તમારા ખર્ચેલા પૈસાનું પુરૂવવતર મેળવો. દેશમાંથી આવો કે દરિયાપારથી, ફરવા માટે આવો કે બીઝનેસ અર્થે, પણ દરબાન આવવાનું બને તો ઉમંગ ભેર ચાલ્યા આવો.

પણ કયાં ?

નામ અને શરનામું તમારી ડાયરીમાં લખી રાખો

માઉન્ટ એવરેસ્ટ વેજીટેરીયન લૉજ

૧૨૬—૧૨૮ પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટ, — ડરબન. — ફોન : ૬૭૫૭૨.

કારણ

આ એક એવું સ્થળ છે કે જ્યાં સ્વચ્છતા, સુઘડતા, સુવ્યવસ્થા અને આરામના દર્શન થાય છે. અને જ્યાંથી સ્ટેશન બજાર, બંદર નજીક પડે છે જેથી સમયનો બચાવ અને હરવા ફરવામાં મોજ આવે છે

---

(૧) બહાર ગામ કે પરદેશથી આવનાર પેસેન્જરો માટે અગાઉથી ખબર આપશો તો રહેવા સુવા માટે રીઝરવેશન થઇ શકશે
(૨) ભોજનના પ્રબંધપર જાતિ દેખરેખ રખાય છે.
(૩) લગ્ન અને તહેવારો માટે દરેક જાતની સ્વાદિષ્ટ, સાત્વીક મીઠાઇ શુદ્ધ ઘીમાંજ બનાવીએ છીએ.
(૪) બહાર ગામના ઓર્ડરોપર પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવે છે. એક વખત ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરવા ભલામણ છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ગોરી સ્ત્રી સાથે લગ્ન કરવાની સજા

બુગાન્ડાના પ્રીન્સ હેરાલ્ડ હેનરી કીમેરા જે ૩૧ વર્ષના છે તેમણે લંડનમાં કેરાલ. એન. વીધી નામની ૧૭ વર્ષની આંગ્લ યુવતી સાથે લગ્ન કર્યું છે. લગ્ન કરનાર કન્યા લંડનના એક ફાયરમેનની પુત્રી છે–ત્રરરાજા બુગાન્ડાના હાલના કબાકાના ભાઈ છે.

આ રીતે એક અંગ્રેજ છોકરી સાથે લગ્ન કરવા માટે બુગાન્ડાના એ પ્રિન્સને રાજ કુટુંબમાંથી કમી કરવામાં આવ્યો છે અને પ્રિન્સ તરીકેના તેના હકક છીનવી લેવામાં આવ્યા છે. આ ખબર તેને બગાન્ડાના વડા પ્રધાન કીંઝીરોએ તારથી લંડન ખાતે પહોંચાડી દીધા છે. બગાન્ડાની લુકિકોએ સર્વાનુમતે આ નિર્ણય મંજુર રાખ્યો છે.

કમ્પાલાથી હવે એવી ખબર મળે છે કે બગાન્ડાના વડા પ્રધાને લુકિકોમાં જાહેર કર્યું કે પ્રીન્સનું એ લગ્ન માન્ય રાખવામાં આવશે નહિ. સૌએ તાળીઓથી આ જાહેરાત વધાવી લીધી હતી.

વડા પ્રધાને આ છુપલા તારથી લંડન ખાતે પ્રીન્સને જણાવ્યું છે કે આંગ્લ યુવતી સાથેના તમારા આ લગ્નથી જે છોકરા થશે તે કબાકાની ગાદીનાં વારસ ગણાશે નહિ.

સામાજીક ખબરો

સાભાર સ્વીકાર:

ભીખાભાઈ ઉકાભાઈ મારતર
પૌત્રજન્મની ખુશાલીમાં
(જો'બર્ગ) ૫ ૫ ૦

અમૃતલાલ ખંડુભાઈ નાયક
(રૂડીપોર્ટ) ૧ ૧ ૦

મહેન્દ્રકુમાર રણછોડજી વશી
(પ્રીટોરીયા) પા. ૧ ૧ ૦

લગ્ન:

રૂડીપોર્ટના ભાઈશ્રી અમરતલાલ ખંડુભાઈ નાયકના પુત્રી ચી. નીર્મલા બહેનના શુભ લગ્ન પ્રીટોરીયાના સ્વર્ગસ્થ રણછોડજી રતનજી વશી ના પુત્ર ચી. મહેન્દ્રકુમાર સાથે રવીવાર તા. ૧૫–૩–૫૯ના રોજ ગાંધી હોલમાં થયા હતાં પ્રમુખ સ્થાને ભાઈ શ્રી દોલતરાય દેશાઈ હતા. નીચેના ભાઈઓએ આશી વચનો આપ્યા હતા. શ્રી જીણાભાઈ પારેખ (ટ્રાં. હિ. સેવા સમાજ) શ્રી અંબેલાલ કસનજી દેશાઈ (અના વિલ સેવા સમાજ) શ્રી ગોવીંદભાઈ પટેલ (રૂડીપોર્ડ સેવા સમાજ) શ્રી છગનભાઈ નાયક, લીલાધાર કાબા (પ્રીટોરીઆ) જમનાદાસ (પ્રી. નોર્થ) શ્રી રણછોડજી નાગરજી (જો'બર્ગ).

ભાઈશ્રી દોલતરાય દેશાઈએ તથા અમરતલાલ દેશાઈએ મહીમાનોનો આભાર માન્યો હતો.

લગ્ન નીમીત્તે અમરતભાઈએ રૂડી પોર્ટ સેવા સમાજને ૫–૫–૦ ભેટ આપી હતી.

લગ્નમાં જે સર્વેએ સહકાર આપ્યો હતો તે સર્વેનો બન્ને પક્ષ અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માને છે.

શ્રી પ્રીટોરીયા હીંદુ સેવા સમાજ

ઉપરોક્ત સમાજની વાર્ષીક જાહેર સભા રવીવાર તા. ૫–૪–૫૯ના રોજે બપોરે ૨–૩૦ વાગે સેવા સમાજના મકાનમાં નીચેનું કાર્ય કરવા મળશે.

(૧) પ્રાર્થના (૨) ગયા વર્ષની વાર્ષીક સભાની મીનીટસ (૩) મંત્રીઓનો હેવાલ (૪) ખજાનચીનો આર્થીક પરિસ્થિતિ બતાવતો હેવાલ (તપાસનિસના અભીપ્રાય સાથે.) (૫) પેટા સમીતીના મંત્રીઓના તથા ખજાનચીઓના હેવાલો (૬) ટ્રસ્ટીઓનો હેવાલ (૭) અધીકારીઓ અને વ્યવસ્થાપક સમીતીની ચુંટણી (૮) બંધારણ (૯) પરચુરણ.

લી. જો. મા. મંત્રીઓ,
મગનલાલ ધીરજલાલ,
ડાહ્યાભાઈ પ્રેમાભાઈ.

વિવિધ વર્તમાન

મોમ્બાસામાં હડતાળ

મોમ્બાસામાં મંગાગ્વે ખાતે આવેલ કેનીયા મીટ કમિશનના આફ્રિકન કામદારોએ હડતાળ પાડયા બાદ થયેલી વાટાઘાટ તેમણે માન્ય નહિ રાખતાં એ બધા હડતાળીયાઓ નોકરીમાંથી કમી કરાયા અને તેમની જગાએ નવા કામદારોની ભરતી કરી. આ નવા કામદારોને કામે આવતા રોકવા માટે એકઠા થયેલા માણસોએ પ્રયાસ કર્યો અને પીકેટીંગ કરવા માંડયું. લોરીમાં બેસાડીને લાવવામાં આવતા એ નવા માણસોથી ભરેલી એક લોરી પણ હડતાળીયાઓએ રોકી આથી નવા અને જુના માણસો વચ્ચે અથડામણ થઈ. પોલીસ આવી પહોંચતાં તોફાન કરનારા હડતાળીયા ભાગી ગયા. કોઈની ધરપકડ કરવામાં આવી નથી.

લૉ સોસાયટી

કેનીયાની લૉ સોસાયટીના નેરોબી ખાતેના વાર્ષીક ખાણાના મેળાવડામાં ભાષણ કરતાં સોસાયટીના પ્રમુખે જણાવ્યું હતુ કે આ સોસાયટીમાં હાલ ૩૨૮ સભ્યો છે અને ટુંક સમયમાં આંકડો ૪૦૦ ઉપર પહોંચવા સંભવ છે. એટલે હાલ તરત નહીં તો નજીકના ભવિષ્યમાં પણ આ વધતી સંખ્યા ચિંતા ઉભી કરે તે પહેલાં બોર્ડે એ ચેતવાની જરૂર છે. મોટા શહેરોમાંજ બધા એકઠા થાય તે કરતાં જે જે નાનાં સેન્ટરોમાં કોર્ટો હોય ત્યાં પણ જરૂરી સંખ્યામાં થોડા જઈને વસે તો બધાને ફાયદો થશે. જમાનો નિષ્ણાતો–સ્પેશીયાલીસ્ટોનો છે. ડોકટરો જેમ કોઈ એક દર્દના સ્પેશીયાલીસ્ટ થાય છે તેમ ધારાશાસ્ત્રી પણ કાયદાની કોઈ ને કોઈ શાખામાં નિષ્ણાત થવા કોશિષ કરે તો પોતાને માટે ખાસ સ્થાન હાંસલ કરી શકે.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઈસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩–૧૬૫૪.

શ્રી સુરત હિંદુ એસોસીએશન

૧૪૧ પ્રીંસ એડવર્ડ સ્ટ્રીટ,
બોકસ ૧૭૪૭, ડરબન.

વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ

ઉપરોક્ત સંસ્થાની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ તા. ૧૨–૪–૧૯૫૯ના રવિવાર બપોરના ૩–૩૦ વાગે વિકટોરીયા સ્ટ્રીટ વાળા હોલમાં નીચે જણાવેલા કામકાજ માટે મળશે. તો વેળાસર સર્વે સભાસદોને હાજર રહેવા વિનાત છે.

(૧) મીનીટસ.
(૨) મંત્રીનો રીપોર્ટ.
(૩) ખજાનચીનો રીપોર્ટ.
(૪) ઓફિસરોની ચુંટણી.
(૫) પરચુરણ.

મંત્રી: શ્રી સુરત હીંદુ એસોસીએશન
દયાળજી છીબાભાઈ.

મધ્યસ્થ

પુરૂષ:–હું શક્તિનો વિપુલ ભંડાર છું.

નારી:–હું સેવાનું વિપુલ ઝરણું છું.

પુરૂષ:–શકિતના આશ્રય વિના સેવાનું અસ્તીત્વ અસંભવીત છે.

નારી:–હા સત્ય છે. પણ એ પણ એટલુંજ જ સત્ય છે કે સેવાના આદર્શ વગરની શકિત પિસાચની છાયા બની રહેશે.

વૃક્ષ પરથી એક ફુલ બન્ને વચ્ચે આવીને પડયું. ફુલે કહ્યું મેં તમારી વાત સાંભળી છે. અને મારા જીવન દ્વારા તમારા વાદનો અંત લાવવા ઇચ્છું છું.

બન્ને:–શું છે એ સંદેશ?

શક્તિ અને સેવાનો સુરભિના સંગમ એજ જીવનની પુર્ણતા છે.

નર અને નારી બન્ને એક બીજાની નજીક આવ્યા.

જે કોઈ પોતાની જમીન અથવા મકાન ભારતમાં ધરાવતા હોય અને વેંચવા માંગતા હોય તેઓ નિચલે શરણામે જણાવે.

H. SHANKER
1027 Quarry Road, Durban.
Phone: 885810

માથે બાંધવાની રીબન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, ટાફેટા સીલ્કની, રીબન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઈઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શણગારવા માટે જરથાબંધ રીબનો મળી શકશે.

બચ્ચાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ કીફાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંબોડે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન વિગેરેનાં ફુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના બ્રોચર્સ મળશે.

ટેબલ પર મુકવા માટે પ્લાસટીકના સુંદર ફુલો મળશે.

ઠેકાણું: **માબરો હેટ્સ (પ્રો.) લી.**

લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેકચરર,

ફોન: ૮૩૫–૭૯૯૨ પહેલે માળે, બોકસ ૫૨૫૭.

માસ્ટર મેન્સન્સ — ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

ઘરમાં ફ્રેમ બનાવી ટંગાડવા લાયક સુકાવ્ય. "મનને બોધ" સ્વ. કીશોરલાલ મશરૂવાળા કૃત સુંદર જાડા કાગળ પર બે રંગમાં છપાયું છે. ભાવ ફકત શી. ૧–૦ પોસ્ટેજ ૩ પેની.

આ ઓફીસેથી મળશે.

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

બી-આઇ

મુંબઇ કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર કંપાલા ૧લી એપ્રીલ ૧૯૫૯ના આવશે.
અને ૬ઠ્ઠી એપ્રીલ ૧૯૫૯ના ઉપડશે.

મુંબઇ અથવા કરાચીનું ભાડું.

ફર્સ્ટ ક્લાસ	એક	ખોરાક	વગર	પા. ૪૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	,,	,,	,,	પા. ૬૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	,,	,,	,,	પા. ૩૧-૧૦-૦

ઓર્ડીનરી		સ્પેશીયલ	
નોન-વેજીટેરીયન	પા. ૪-૧૩-૦	નોન-વેજીટેરીયન	પા. ૧૦-૧૮-૦
વેજીટેરીયન	પા. ૪-૪-૦	વેજીટેરીયન	પા. ૯-૧૫-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પ્રાઇવેટ લીમીટેડ.)
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ,—ડરબન.
ટેલીફોન: ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ "કરામત."

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ,

હોલસેલ મર્ચન્ટસ અને સીધો માલ હીંદ તથા પાકીસ્તાન પરદેશથી મંગાવનાર

અમારે ત્યાં

જથ્થાબંધ: અગરબત્તી, કેરમ બોર્ડ, સાડીઓ, હીંદની પીત્તળ અને ચાંદીના વાસણો, ભેટ આપવાની ચીજો તથા મોટા પ્રમાણમાં જરમન બનાવટના ભીતના, તથા નિચે મુકવાના ઇલેક્ટ્રીક લેંપ સ્ટેન્ડસો મળશે.

આજેજ લખો અથવા મળો.

હુસેન એન્ડ સન્સ
૧૧૬ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન. બોક્સ ૨૧૬૮, ફોન ૨૭૩૪૯

પો. બો. ૫૩૬૦ —•— ટેલીફોન ૩૩-૫૯૧૦
ટેલીગ્રાફ એડરેસ: "ભગતકો"

ભગત બ્રધર્સ (પ્રા) લી.

૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ.

હોલસેલ અને રીટેઈલ મર્ચન્ટ અને ઇમ્પોરટર્સ

ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઈંગ્લીશ ગ્રોસરી, દેશી માથામાં નાંખવાના જાત જાતના તેલો-અત્તરો, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીન્યમના વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંગડીઓ-કેરમબોર્ડ અને સ્ટ્રાયકર તથા બીજી અનેક દેશી ચીજો કીફાયત ભાવથી મળશે.

ધી ક્વીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઇ છે

આગ અકસ્માત તથા દરીયાઈ માલનો

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાનું
કામ કરે છે.

ખાસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ — બોક્સ નંબર ૪૭૬ — ડરબન.
ટેલીફોન નંબર ૪૭૪૫૩ અને ૪૭૮૮૮.

Printed And Published by Mrs. Sushila Gandhi, International Printing Press, (Phoenix) Private Bag, Durban, Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor